

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

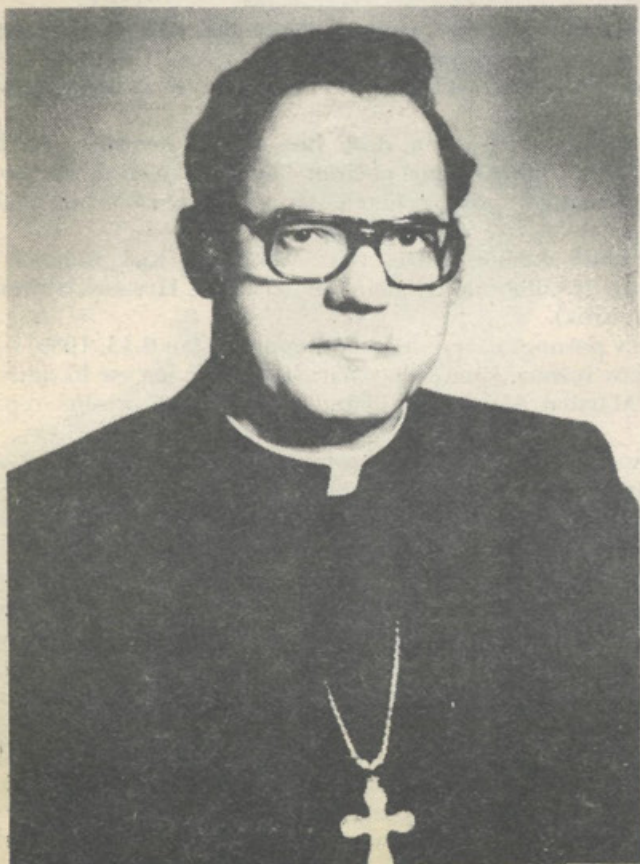
Božji mlini meljejo počasi, a gotovo!

LETNIK XXXVII - VOLUME XXXVII

MAJ 1986

Št.: 5

Dr. Alojzij Ambrožič novi torontski nadškof!

HIS GRACE COADJUTOR ARCHBISHOP AMBROŽIČ

Kanadsko časopisje, radijske in televizijske postaje so dne 29. maja prinesle nad vse veselico, da je papež Janez Pavel II. imenoval torontskega pomožnega škofa, dr. Alojzija Ambrožiča za nadškofa in koadjutorja torontskemu nadškofu in kardinalu Emmettu Carterju s pravico nasledstva, ki bo postopoma dokončno izvršeno meseca marca 1987 leta.

V številnih intervjujih, ki jih je novi nadškof največje in najvplivnejše angleško govoreče škofije v Kanadi dal novinarjem, je razvidno, da se je novoimenovani nadškof, ki je bil rojen v Sloveniji kot 15 letni deček leta 1945 skupno s svojo družino umaknil (preko Ljubelja) pred komunisti v Avstrijo, kjer je v begunskem taborišču v Špitalu obiskoval in končal srednjo šolo. Nato je skupno s starši in šestimi brati in sestrami emigriral v Kanado, kjer je po končanih študijah v semenišču sv. Avguština v Torontu bil posvečen v duhovnika, služboval kot dušni pastir, dokler ga ni škofija poslala na nadaljnje študije v Rim in v Zapadno Nemčijo. Po povratku v Kanado je začel poučevati sv. pismo Nove zaveze v semenišču in pozneje na torontski univerzi, dokler ni bil imenovan za pomožnega ško-

v njegovi zadnji okrožnici o osvoboditveni teologiji. Obsoja "borbo socialnega razreda proti drugemu z namenom eliminirati drugega". Obsoja načrtno zanikanje Boga in verskih vrednot v gotovih družbenih ustrojih, zlasti v Sovjetski zvezi, Vzhodni Evropi, Kitajski in do gotove mere tudi v Nikaragui o kateri pravi, da ni nobenega dvoma, da je tamkajšnji režim marksistično-leninističen, torej komunistični.

Osebo je globoko veren, rad moli rožni venec, in časti Marijo. Vsi katoliški komentariji govore povoljno in pohvalno o njegovih odločnih principih v času, ko se zdi, da pri Cerkvi manjka odločnega vodstva. Časopisi pišejo tudi, da je novi nadškof zelo podoben papežu "just like Pope" pri gledanju na sodobne naloge in probleme Cerkve in Magistriuma in na praktično in pravično rešitev socialnih problemov v človeški družbi.

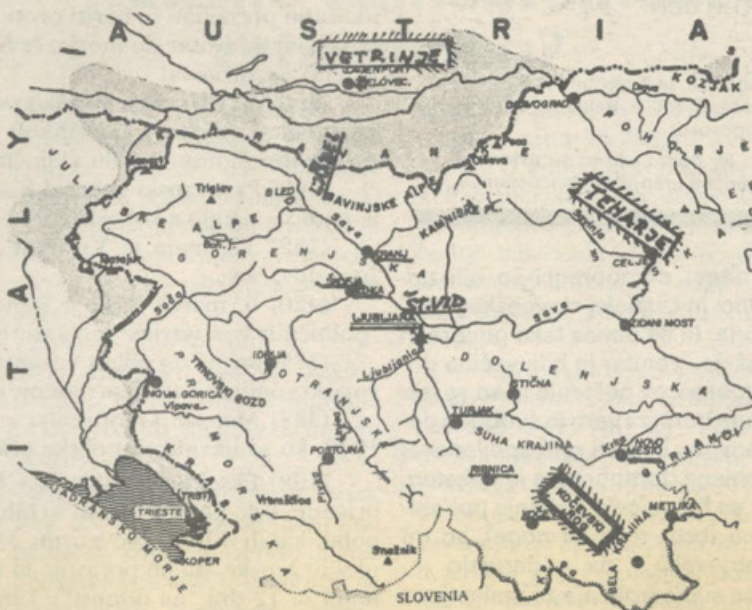
Novemu nadškofu želimo SLOVENC! iz katerega naroda ta visoka osebnost izhaja, blagoslov Svetega Duha, da bo zmogel težke naloge, ki ga v njegovem novem položaju čakajo, z željo in v pripravi, da čakajo sorazmerno mladega, nadarjenega in sodobno pravičnega nadškofa še večje naloge in odgovornosti v bližnji bodočnosti. Prevzvišeni! Poleg običajnih skromnih čestitk vam iz srca želimo, naj Vas Marija Brezjanska varno vodi skozi življenje! Naše iskrene čestitke tudi najožjim sorodnikom!

V zadevah Cerkvenega Magisterija je novi nadškof jasno izjavil, da se njegovo gledanje popolnoma ujema z gledanjem papeža Janeza Pavla II. t. j. odločno proti-abortno stališče, jeproti odpravi celebataaaaaa in je proti temu, da bi ženske postale duhovniki. Nekateri imenujejo to stališče ortodoksno-konservativno, pa istočasno v pogledu socialne pravičnosti na svetu podpira papeževe napore za pravično razdelitev zemeljskih dobrin in podpira papeža

"Go, way-farer, bear news to Sparta's town that here, their bidding done, we laid us down".

Simonides at Thermopylae, 480 B.C.

"Pojdi popotnik in svetu povej, da zvesti povelju smo legli k počitku v Kočevju, po bridkem trpljenju brez mej!"

V Rogu A.D.1945.

Večer z grofom Nikolajem Tolstojem,
avtorjem pravkar tiskane knjige

"The Minister and the Massacres"

Pridite poslušat največjega britanskega izvedenca o slovenski tragediji v Vetrinju Maja-Junija 1945,

v torek, dne 17. junija 1986 ob 7:00 zvečer

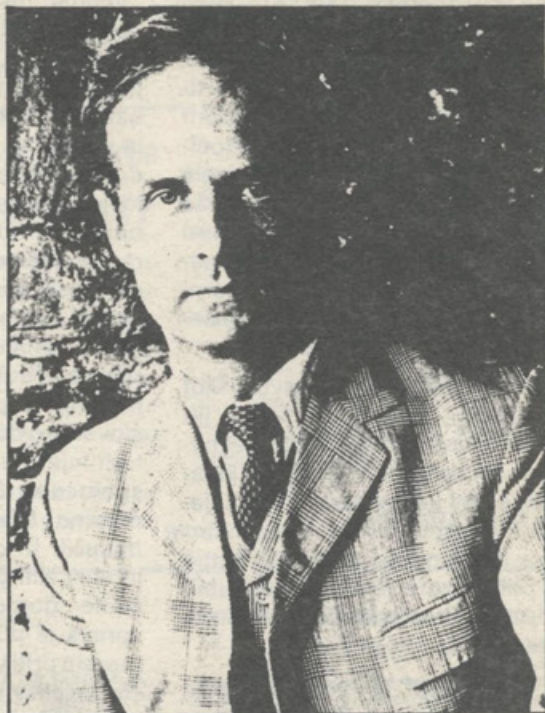
v dvorani za slavnostna kosila podjetja Linden na 1574 The Queensway in voglu Atomic Ave.

Vstopnice za večerjo samo v predprodaji \$20.00.

Za prednaročila kličite po telefonu: 255-8667, 239-3750, 783-3593.

Slovenski Domobranci

Count Nikolai Tolstoy is the heir to the senior line of the Tolstoy family, and a relative of the great Russian novelist. Educated at Wellington College and Trinity College, Dublin, where he took an MA in History and Political Theory, he has many previous books to his credit, including the highly-acclaimed *Victims of Yalta*

and *Stalin's Secret War*. He is a Fellow of the Royal Society of Literature, and makes frequent television and press appearances.

Nikolai Tolstoy is married, and now lives with his wife and four children in Berkshire.

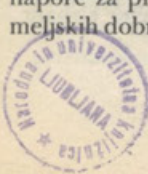
Pridiga pri spominski maši za pobite domobrance 31. maja 1986

Nekaj dni potem, ko so angleške oblasti na Koroškem vrnili vse domobrance v Slovenijo slovenskim komunistom na ljubo v zakol, je prišel škof dr. Gregorij Rožman k taboriščniku v Peggez. Maševal je na prostem in imel med mašo tudi pridigo. Ko nam je začel govoriti, je najprej izbruhnil v

krčevit jok. Nato se mu je razvedril obraz, poln posebnega žara na obrazu in v očeh je razprostrl proti nam roke in preroško napovedal: "Sedaj se ne bojim več za Cerkev v Sloveniji in za slovenski narod, ko je dalo toliko slovenskih mož in fantov življenje za vero in domovino." Te preroške be-

sede je izrekel škof Rožman ob največji tragediji slovenskega naroda, ker je bil poln vere in upanja v božjo dobroto in usmiljenje. Žrtve, ki so jih doprinesli slovenski domobranci, verni očetje in matere, fantje in dekleta in duhovniki, so bile res velike. Še nikdar prej ni bila slovenska zamlja v tako kratkem času napojena s toliko krvjo slovenskih mož in fantov kakor tiste usodne pomlad leta 1945.

Več na str.2

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates
\$12.00 per year
\$1.00 single issue

Advertising 1 column x 1" \$4.20

Published monthly by Slovenian National Federation of Canada
646 Euclid Avenue, Toronto, Ont. M6G 2T5

SLOVENSKA DRŽAVA IZHAJA ENKRAT MESEČNO

GLAVNI UREDNIK: VLADIMIR MAUKO
P. O. BOX 393, STATION "A", WILLOWDALE
ONTARIO, CANADA M2N 5T1

UREDNIK ZA ARGENTINO: MARTIH DUH
CALLE 105, No. 4311
VILLA BALLESTER, ARGENTINA

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado \$12, za Argentino in Brazilijo po dogovoru. Anglija, Avstrija, Avstralija, Francija, Italija in druge države \$12 US. Po letalski pošti po dogovoru.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.

PRIDIGA PRI SPOMINSKI MAŠI Nadaljevanje s str. 1

Te mučeniške žrtve za vero in domovino je Bog pripravljaj že veliko let prej. Ko sem bil še študent v škofovih zavodih (1932), nas je vzgojni prefekt dr. Janez Kraljič ob večerih zbiral okoli sebe in nam govoril o mučeniških časih na slovenski zemlji in da Bog tudi koga izmed nas izbral za mučeniško žrtev. Te besede je poslušal tudi moj sošolec Franc Cvar. Prav njega je Bog dobrih 10 let pozneje izbral za mučenca. Ko je bil kaplan v Št. Rupertu na Dolenjskem, se mu je v sanjah prikazala pokojna mati in mu rekla: "Sin moj, pripravi se, kmalu boš prišel za menoj." Te sanje so ga tako prevzele, da je še tisti dan šel delat duhovne vaje, opravil življenjsko spoved in zadnji dan duhovnih vaj so prišli ponj partizani in so ga skupaj s svetniškim župnikom g. Nahtigalom odpeljali v gozd. Sama sta si morala izkopati jamo, mučili so ju in še skoraj živa zakopali. Mučeniški časi za Slovenijo so nastopili: padali so duhovniki, padali verni očetje in matere, fantje in dekleta.

Na te čase jih je pripravljaj škof Rožman, pripravljale so jih verske organizacije in zlasti euharistični kongres v Ljubljani, katerega zlati jubilej smo lani obhajali. Pri nočni maši za moške in fante na stadionu so možje in fantje vpričo škofa Rožmana obljubili Jezusu zvestobo, če treba, tudi za ceno lastnega življenja.

Škof Jeglič je nekaj dni pred svojo smrtjo na slovenskem taboru v Celju izrekel preroške besede: "Časi, v katerih živimo, so veliki, veliki po svoji hudobiji, pa tudi veliki po svetosti in junaštvu. Satan ima že svojo fronto, pa tudi Kristus ima že svojo fronto: to ste vi mladi možje in fantje."

Ta škofova napoved se je začela uresničevati v letih komunistične revolucije na slovenski zemlji. Satanova fronta se je razdivjala in dosegla svoj višek, ko so angleške oblasti pomladi l. 1945 vrnile razorožene domobrance v Slovenijo in so jih partizani neumiljeno mučili in pobili. Vendar to še ni bil njihov največji greh in zločin. Večji greh je bil, da so z mučenjem njihovih teles hoteli ubiti tudi njihovo dobro ime pred slovenskim ljudstvom in pred svetom. Vrgli so med ljudi

trditev: domobranci so bili zločinci in izdajalci slovenskega naroda. In še danes tako govore in pišejo. Vendar je bila večina domobrancev poštenih in so se iskreno borili za vero in svobodo domovine. Dveletni sem spovedoval ranjene domobrance in nekateri, ki so bili za celo življenje pohabljeni (brez roke ali noge), so mi zatrjevali, da darujejo vse svoje trpljenje za zaslepljene Slovence-komuniste, da bi spregledali in se spreobrnili.

Komunistične oblasti bi rade vse svoje zločine naprtilo domobrancem, sebe pa prikazale ljudem kot osvoboditelje in pravične sodnike, ki so z zločinci domobranci storili tako kot so zaslužili.

Vendar resnica prihaja vedno bolj na dan. Odkrivajo jo tudi mladi doma. Posebno pozornost je zbudila lani ga. Spomenka Hribar, članica komunistične partije. In vendar se je zavzela za pobite domobrance. Logično je izpeljala idejo, da je narodova sprava nujno potrebna za obstoj in zdrav razvoj slovenskega naroda. Kajti slovenski narod ni komunistična partija, ampak vsi Slovenci ne glede na njihovo ideološko prepričanje. Tudi domobranci so se po svojem prepričanju borili za slovensko domovino in bi morali tudi njim v Ljubljani postaviti spomenik z napisom: Padli za domovino. Učinek je bil, da so jo izključili iz komunistične partije in spet zlili gnojnico očitkov napadle domobrance. Narodova sprava je nujno potrebna in bo moralo priti v novem rodu do nje, če hočemo, da se bo slovenski narod zdravo razvijal in rasel iz krščanskih korenin.

Domobranci niso padli le za domovino, ampak tudi za vero. Vedeli so, da je komunizem po svoji ideologiji brezbožen. In če v Sloveniji pride na oblast, bo skušal slovensko mladino vzgajati marksistično, brezbožno. Vedeli so, da bodo komunisti vzeli svobodo slovenskemu narodu in izpodkopavali krščansko vero, iz katere so Slovenci živeli že nad 1000 let.

Da so imeli prav, je pokazala v teh 41 letih komunistična vlada v Sloveniji. Še danes je vsa vzgoja po šolah v Sloveniji ateistična, marksistična. Še danes so zavedni katoličani v Sloveniji drugorazredni državljani, še danes največji slovenski krščanski in narodni praznik-božič ni priz-

The Minister and the Massacres By Nikolai Tolstoy

Te dni je v Angliji izšla knjiga pod gornjim naslovom. To je najbolj zgodovinsko raziskana in dokazana kruta usoda Slovenskih domobrancev. 12 let neumornega raziskovanja, dokumentiranja z dokazi in izjavami o kršitvi angleškega in mednarodnega prava z izročitvijo vseh protikomunističnih borcev in nasprotnikov Titovim komunistom spomladi 1945, in njegovega krvočelnega in tragičnega konca po izročitvi. Svetovno znani pisatelj grof Nikolaj Tolstoy opisuje strašno trpljenje in krivice, ki so jih doživeli poleg drugih narodnosti, tudi demokratsko čuteči Slovenci od strani jugoslovanskih in slovenskih komunistov in par skrivnostnih angleških vojaških in političnih voditeljev.

Knjiga pisana v angleščini, ali njen prevod, bi morala priti v vsako slovensko hišo v zdomstvu, zamejstvu in v domovini, da bodo bodoči slovenski rodovi lahko nepristransko in pravično presojali dogodke med vojno in takoj po vojni ter tako lahko sami spoznali, kdo so bili resnični izdajalci slovenskega naroda, in kdo resnični branilci zapadne demokracije. Navajamo v naglici nekaj izveščkov iz te knjige.

V oklepaju navajamo stran knjige. Kdo je odgovoren za citat, bodo morali bralci ugotoviti sami, ko bodo brali knjigo.

(417) Domobranci so bili v glavnem skromni kmetje (peasants), ki so bili v bistvu proti-Nemški in pro-Zavezniški.

(402) Partizani so polagali manj važnosti borbi proti Nemcem, kakor pripravam za politično borbo na koncu vojne.

(403) Stane Semič-Daki piše v svojih spominih 1972 leta, da je bilo njegovi diviziji sredi 1944 leta ukazano prenehati se boriti proti Nemcem, češ da mora divizija počivati, ker se lahko zgodi, da bo morala skozi Gorski Kotar do morja, če bi se slučajno anglo-amerikanci hoteli izkrcati na jugoslovanski obali, čemur je Tito nasprotoval.

(150-151) Uradno vojaško poveljstvo v Italiji in ameriški svetovalec Aleksander Kirk, ni nikoli pristalo na prisilno vračanje katerikoli jugoslovancev (Domobrancev, Četnikov, Ustašev, Hrvatov, Slovencev) in raznih disidentov v civilu vključno žensk in otrok.

(409) Partizanski general Kosta Nadj je v pornografskem tedniku Reporter (Jan.6-13, 1985) izjavil, da je padlo v njegove roke 150.000 nasprotnikov režima, katere smo, naravno, na koncu vse likvidirali.

(132) 17. maja je Vrhovni poveljnik Marshal Aleksander ukazal ustaviti vsako prisilno repatriacijo Jugoslovancev.

(420) 6. marca 1944 je general Donovan (OSS) poročal, da so bile partizanske enote pod kontrolo "političnih komisarjev", za katere je dejal, da "so bili izveščbani v Rusiji."

(385) Resnično oblast v Jugoslaviji ni imel Tito ampak ruski general-major Kiselev, ki je bil pri sovjetski vojaški komisiji, katerega mnenje je mnogokrat prevladalo nad Titovim, tudi v najmanjših notranjih zadevah.

(387) Metode krvoprelitja v Kočevju so bile identične z onimi, ki so jih rabili Sovjeti v Katinu leta 1940, ko so likvidirali poljske oficirje.

(198) Eksekutorji najprej v bližini Št. Vida, nato pa v Kočevju so bili izbrani iz Enajste Dalmatinske brigade. Bilo jih je 60-70 in so bili pod poveljstvom kapetana Nikola Maršiča. V osmih dneh so ti krvočelneži pobili kakih 40.000 Slovencev, Hrvatov in Srbov. Po osmem dnevu so jim oblasti pripravile dobro hrano, ples in ženske, da jih počastijo in da se zabavajo. Naslednji dan so zapustili Kočevje in šli na Bled v luksuzen hotel za 12 dni "na dopust": Tam so jih zabavali amaterski igralci, ki jim jih je poskrbela glavna komanda njihove 26. Dalmatinske divizije. Od Tita so dobili 2-3 odlikovanja skupno z zlatimi urami in fotografskimi aparati. Mnogi so baje pozneje dobili "partizansko bolezen" t. j. živčni zlom.

(302) Dne 4. junija obiše slovensko taborišče v Vetrinju Field Marshal Aleksander (to je edino taborišče, ki ga je obiskal) in govori z dr. Meršolom, zastopnikov beguncev. Dr. Meršol mu je povedal sledeče: "Naši domobranci se niso nikoli bojevali proti zaveznikom. Nasprotno, oni so reševali vaše pilote in pomagali Zaveznikom kadarkoli so mogli. Borili so se samo proti komunistom, ki so bili v Sloveniji in drugih pokrajinah Jugoslavije čisto navadni banditi in morilci." Aleksander je pogledal po taborišču. Vse okoli njega stlačeni v začasna zaklonišča so bile množice kmečkih žen in otrok, njihove oči nepremično uprte v človeka, ki je edini imel oblast in moč nad njihovim življenjem in smrtjo. "kaj so po poklicu ti ljudje? je vprašal Marshal. "Večinoma kmetje, ki so zapustili svoje domove in svojo zemljo iz strahu, da jih bodo komunisti pobili. Želim se zahvaliti Vam in drugim britanskim oblastem za pomoč, ki ste nam jo dajali v preteklosti. Prosimo, da nam naklonite pravico azila in nadaljno pomoč in zaščito. Prosimo Vas, pustite nas ostati v Vetrinju. Ne pošljite nas nazaj v Jugoslavijo. To bi pomenilo mučenje in gotovo smrt za nas vse."

Presenečen nad dr. Meršolovim poročanjem o strašni usodi Domobrancev, je Field Marshal odgovoril: "Ker razumete angleščino, Vam bom v angleščini odgovoril: Na žalost jaz tega (da so vrnili Domobrance) nisem vedel prej. Žal mi je, da se sedaj ne da nič popraviti. Kar se mene tiče, vi vsi lahko ostanete tukaj. Zagotavljam Vam, da bomo pomagali Vam in Vašim ljudem." Še isti večer je Vrhovni komandant izdal sledeče povelje:

1. Noben Jugoslovian ne bo vrnjen v Jugoslavijo ali predan jugoslovanskim četam proti njegovi volji.
2. Jugoslovani, ki so nosili orožje proti Titu bodo smatrani kot predane osebe in poslani v taborišče v Vetrinje.
3. Vetrinjsko taborišče ne bomo evakuirali.

Zakaj je pisatelj Tolstoy napisal tako obremenilno knjigo? Sam pravi, da zato, da bi resnica prinesla vsaj nekaj zakasnele pravice tistim, ki so krivico taku kruto trpeli. Pisatelj nadalje trdi, da je še živeči Harold McMillan, ki je leta 1942 smatral, da je "socializem (komunizem) neizogiben", v svojem položaju britanskega ministra in političnega svetovalca v Aleksandrovm Glavnem stanu, imel pri nasilni izročitvi Kozakov in Jugoslovancev mnogo več odgovornosti, kot jo je pripravljaj priznati. Na drugi strani, trdi pisatelj, da so poizkusili natrpati odgovornost za ta mednarodni zločin Vrhovnemu poveljniku, sedaj že pokojnemu Field Marshalu Aleksandru, zelo krivični in navaja celo vrsto dokazov, da Aleksander tega ni kriv.

TORONTO

Toronto-Dne 12. maja je v Torontu zasedal širši odbor Slovensko-Kanadskega sveta, in je za naslednji dve leti izvolil nov Delovni odbor. V delovni odbor so bile izvoljene naslednje osebe: Predsednik dr. Branka Lapanje, podpredsednik g. Otmar Mauser, tajnik g. Ciril Pleško, blagajnik g. Peter Markez ml. in svetovalec gg. dr. Peter Klopčič in g. Peter Pavlin. Zasedanja se je udeležilo po svojih delegatih 14 društev in organizacij iz Toronto

in okolice. Na zborovanju so sprejeli tudi sklep, da bodo pred ka-

nadskim ljudskim štetjem ki bo 3. junija, opozarjali Slovence v Kanadi, naj se pri štetju javijo kot Slovenci, katerih prvi jezik je SLOVENSKI, da bodo kanadske civilne oblasti o nas vedele, če bomo rabili kako pomoč pri naših šolah ali starostnih domovih.

ŠAHOVSKI TURNIR: naši šahisti so na lovski farmi v Allistonu dne 18. maja t. l. imeli prijetni popoldan. Ob dokaj številni udeležbi, se je zaključilo letošnje prvenstvo. Na prvo mesto se je zopet postavil g. Ignac Vučko, v petih igrah je izgubil samo pol točke. Drugo mesto je zasedel prof. Miro Mihelič in tretje pa organizator sam Peter Urbanc. Vsem naše častitke!

† Častitemu g. Mihaelu Brunecu v spomin

Zadnji dan aprila je v Celovcu podlegel dolgi in težki bolezi salezijanski duhovnik in vzgojitelj mladine, č. g. Mihael Brunec, v 76 letu starosti. Pokopali so ga 2. maja t. l. na pokopališču na Kamnu, na Koroškem.

dal je v portugalščini grško vadnico za nižje šole z uvedbo nove, moderne metode učenja grškega jezika. Omenjen je v raznih knjigah in revijah radi svojih člankov in spislov o bibličnih in moralnih vprašanjih. Poleg materinega slo-

znašli smo se v državah v katerih je doma demokracija, sicer nikjer popolna, ker na svetu popolnih stvari ni, vendar svoboda, ki je tudi v stari Jugoslaviji nismo poznali. Ostali smo, vsaj ogromna večina, zvesti katoliški veri in Cerkvi, pa tudi zvesti taboru, ki je za orožje prijel za obstoj slovenskega naroda. Le nekaj se jih je dalo vpreči v jarem sodelovanja s Partijo. Bog nas je obvaroval z begunstvom, neznosno strupenega zadušljivega vzdušja v katerem je prisiljeno živeti prebivalstvo matične Slovenije: ko nihče ne ve, ali ni njegov sosed, ali prijatelj, ali celo njegov brat, v službi tajne policije. Ob št-

ridesetletnici begunstva lahko zapijemo s psalmistom; "Hvalimo Gospoda, ker je dober, ker je veliko njegovo usmiljenje nad nami!" Potem Preroško nadaljuje; "Pa sem iz Medjugorja (jaz verjamem popolnoma trdno v resničnost Marijinih prikazovanj) prav zadnje čase dobil sporočila, da se bodo medjugorske "skrivnosti" začele v kratkem spolnjevat. Bog bo začel s strašnimi šibami opozarjati človeški rod, da je še vedno On Gospodar nad svetom, ne pa Satam (ki je bil začasno spušen z verige). Človeštvo bo zelo spremenjeno izšlo iz teh katastrof, ki bodo zadele predvsem božje sovražni-

ke..." Pismo zaključuje: "Bog Vam vsem plačaj prisrčno dobroto in pomoč, ki sem jo užival z Vaše strani. Dragi..., zdaj se poslovim od Vas vseh, kajti čas smrti ni daleč. Sicer pa smo, mi starejši rod, že vsi blizu večnosti. Tam se bomo pa naprej pomenili o tem in onem. Naj Bog in Marija Medjugorska blagoslovi Vas vse! S prijateljskim objemom, Vam hvaležni, Miško."

V skromnosti si bil rojen, reven si umrl, pa vseeno "ex humili potens"... V miru počivaj, Miško dragi, pri Gospodarju nebes in zemlje!

Bivši gojenec in prijatelj, A. Kuk

Č. g. Brunec, ponosen sin slovenskega Prekmurja, ki je trdno veroval, da je za ohranitev slovenskega naroda edina rešitev v suvereni slovenski državi, kot je mladenič zapustil svoj skromen dom ob Muri in odšel v bližnji Verzej k salezijancem, kjer je končal svoje nižješolske študije. Po teh je vstopil v salezijansko družbo in posvetil svoje življenje po vzoru sv. Don Bosca vzgajanju mladine. Po končanem noviciatu je več let poučeval na verzejski gimnaziji latinščino in francoščino, dokler ga niso skupno z njegovimi sobratji in njihovim ravnatejem dr. Jožetom Kukom pregnali Nemci, ki so poslopje zasedli, po končani vojni pa komunisti podržavili. Leta 1945 se je skupno z desetstoti slovenskih beguncev umaknil na Koroško, kjer je, zlasti v špitalskem taborišču, z veliko vnmemo in ljubeznivo lajšal težke čase slovenski mladini, za kar mu je na tisoče emigrantov še danes hvaležnih.

Po vojni je bil 21 let profesor sv. pisma, hebrejščine, aramejščine, grščine (klasične in helenistične), poleg filozofije, sociologije in verouke. Kot profesor je poučeval v Madridu, Lizboni, Neaplju, dokler ni bil odpoklican za profesorja na novo salezijansko univerzo v Rimu. Predno se je vrnil k vzgoji slovenske mladine v celovškem marjanišču, pri kateri je ostal zadnje desetletje, je poučeval še v Montortone pri Padovi, na teološki fakulteti, podružnici univerze v Rimu. Sodeloval je pri sestavljanju nove portugalsko-brazilske enciklopedije. Bil je imenovan za konzultatorja pri papeški komisiji za revizijo Vulgate na podlagi izvirnega hebrejskega in grškega teksta. Za uspešno opravljeno delo je prejel priznanje od papeža Pavla VI. Iz-

venskega jezika je govoril gladko tudi latinsko, italijansko, portugalsko, špansko, francosko, zadostno tudi nemško, angleško, srbsko in hrvaško, klasično grščino, hebrejščino in aramejščino in razumel zadostno ruščino. Živel je dolga leta v Italiji, Španiji, Portugalski in Avstriji, potoval je po Franciji, Nemčiji, Palestini, Združenih državah in Kanadi.

Bil je izredno dobro podkovan v marksizmu-leninizmu in njegovih aplikacijah v jugoslovanskem komunizmu. Čem je mnogo pisal. V Avstriji je po demokraskih pravicah dostokrat javno kritiziral komunistične sisteme in škodljivost slovenskega komunizma Sloveniji, za kar je pa navadno žel nezadovoljstvo in celo odkrito sovraštvo zlasti med slovenskimi levičarji doma in v zamejstvu, ki so ga pogosto skupno s pokojnim dr. Ciganom klevetali kot izdajalca.

Par tednov pred smrtjo, ko so mu zdravniki po operaciji napovedali le še kratak čas življenja, je svojim prijateljem na ameriškem kontinentu poslal poslovilno pismo. Ker v pismu prosi, naj seznanimo či, večje število njegovih prijateljev z njegovim gledanjem na življenje, "njegovim testamentom", ga ob tej priliki objavljamo. Takole piše predan v božjo voljo, dne 8. marca t. l.

"Nič me ni prizadela novica, da bom moral v kratkem emigrirati na drugi svet. Star sem že 75 let in nimam na svetu tako rekoč kaj zgubiti. Štirideset let bo od tega, kar smo zapustili domovino. Z bridkim srcem smo šli v negotovost. Po štiridesetih letih moramo priznati, da nas je spremljal izreden božji blagoslov. Vsi skupaj smo našli zunaj tako delo, ki nam je omogočilo gospodarski obstoj.

Kakšno samostojnost zahtevamo?

Ker je tu in tam slišati, da Slovenski narodni odbor še ni zavzel jasnega stališča do slovenske državnosti, pojasnjujemo tistim, ki niso brali naših dosedanjih izjav in člankov v zvezi s tem vprašanjem, da je bilo to že večkrat jasno poudarjeno.

Tako je npr. razvidno iz Izjave SNO (oktober 1985), kakšno državno samostojnost zahtevamo za svoj narod demokratični Slovenci.

V prvem členu omenjene Izjave stoji, da "Slovenci zahtevamo zase politično, kulturno, versko in gospodarsko svobodo, ki naj tenelji na spoštovanju človekove osebe." Nato pa sledi odstavek, ki pravi: "Slovenci hočemo državno samostojnost, da bo slovensko ljudstvo moglo s polno odgovornostjo odločiti o svoji usodi, duhovno in tvarno napredovati ter izpolniti svojo dolžnost."

Ne more biti nobenega dvoma, da sta v gornjih odstavkih združeni zahteva po resnično demokratični družbeni ureditvi in zahteva po državni samostojnosti. Slednja

zahteva je ponovno izražena v nadaljnjem odstavku "Izjave" z besedami: "O vstopu slovenske države v kakršnokoli zvezo držav ali v mednarodne tržne enote naj svobodno odloči narod sam na podlagi svoje demokratične ustave, na enak način naj bo mogoč tudi njen izstop."

Jasno je tedaj, da se Slovenci ne zadovoljujemo s kako avtonomijo ali federacijo in da hočemo državno samostojnost v smislu evropskega državnopravnega pojmovanja države, t. j. države s polno suverenostjo in z najvišjimi atributi, kolikor je to v današnjih razmerah in po mednarodnem pravu mogoče. Suverena država, ki jo zahtevamo, se razlikuje npr. od "držav", ki sestavljajo veliko severnoameriško demokracijo in tudi od "držav" v Brazilu, ki so le federalne edinice, vemo namreč iz lastne izkušnje, da take družbene oblike ne predstavljajo rešitve za naš narod.

Že v programu SLS iz leta 1954 beremo osnovno načelo, "da ima slovenski narod po narav-

nem pravo pravico do svoje države in da zato SLS dela na tem, da narod to svojo pravico uveljavi in se ves združi v slovenski državi." Kasneje je bila v "Deklaraciji SLS ob 90-letnici" (december 1982) ta misel potrjena s pozivom, naj se "narod združi v slovenski državi", da postane "Slovenija svobodna, samostojna in združena."

Tudi Slovenska demokraska stranka je v svojem programu (avgust 1984) izjavila, naj bo "državna oblika Slovenije parlamentarna republika", te da naj "narodi svobodno in suvereno izberejo novo vsebino in obliko svoje lastne kot tudi medsebojne ureditve." SNO to zahtevo demokraskih strank ponovno potrjuje v omenjeni "Izjavi" z besedami: "Združimo se v zahtevah po slovenski svobodi in samostojnosti!"

Ni tedaj vprašanje, kaj Slovenci hočemo, marveč, kako naj to, kar hočemo, uresničimo v okviru notranjih in zunanjih danosti.

Pot do državne samostojnosti ni končana, a slovenski narod stopa po njej vedno s krepkimi koraki.

Rudolf Smersu

Reagan? Kaj išče v Evropi ta silhueta brez civilizajske in kulturne tradicije?

Tako je zapisal v tržaški reviji Zaliv (dec. 1985, str. 150) v Dnevniku za 19. junij 1985, profesor dr. Boris Pahor iz Trsta.

Ta stavek nadutosti in prezira, (njegov lasten, ali citat, je vseeno!) ki kaže pomanjkanje srčne kulture in višek nehvaležnosti, je zapisala oseba, ki je menda že pozabila, ali pa ne mara več vedeti, da je ta "silhueta" izredno popularen in z ogromno večino demokrasko izvoljen predsednik države, ki je v zadnji vojni nesebično žrtvovala nad 400.000 mladih ameriških življenj, da so ukrotili japonsko agresijo in rešili kulturno Evropo izpod tiranije fašizma in nacizma ter pomagali vzpostaviti svobodo in demokracijo v zapadni Evropi, ki danes dopušča tako nehvaležno pisanje. Brez te pomoči bi tržaški pisatelj zelo verjetno pisal svoj "Dnevnik" v sibirskem Gulagu, ali pa na Golem otoku.

Čut objektivnosti bi zahteval, da bi se bil pisatelj, namesto tega prezirljivega pisanja, vsaj v duhu pridružil vrhovnemu poveljniku ameriških čet, predsedniku Reaganu, ki je tiste dni na normandijski obali izkazoval čast tam izkavelim ameriškim junakom.

Tako in podobno pisanje jemlje dobro voljo ameriškim državljanom, (med njimi tudi tistim slovenskega porekla!) ki sicer niso brez hib (saj npr. njihovi politični voditelji v svoji nedoslednosti ali

taktiki podpirajo komunizem v Jugoslaviji, medtem ko ga preganjajo drugod po svetu), so pa pred zgodovino že mnogokrat dokazali svojo nesebično širokogrudnost, (ali je dr. Pahor že kedaj slišal o Marshall Planu?) za katero so pa običajno dobivali le brce v zahvalo.

Ali tak antiamerikanizem (sic!) ne ustreza sovjetsko orkestriranemu

vpitju: "Yankees, go home!" in krepki vedno glasnejši zahtevo ameriških davkoplačevalcev po izolaciji, t. j. po odpoklicu ameriške vojske iz Evrope (kontinenta Hitlerja, Mussolinija, Stalina in Tita) in preustavitvi njene obrambe civiliziranim in kulturnim Evropejcem samim?

Slovenski pregovor: "Dobrota je sirota!" še vedno drži.

Kanadski Slovenec

Tiskovni škrt in še kaj...

V roke sem dobil moj članek "narodna izdaja", ki je bil priobčen v SD marec 1986, na sedmi strani na koncu drugega odstavka zadnjih pet vrstic (op. ur. S: D:). Moj stavek:

Povsem jasna je bilo, da po pravi ali krivici se ni moglo generala Rupnika pridoma angažirati za moment, ko bi prišlo do eventualnega kontakta in važnih pogovorov z zavezniki.

V S.D. pa je objavljeno:

Povsem jasno je bilo, da niso znali ali ne hoteli delovanje gen. Rupnika pravilno voditi in ga tako primerno pripraviti za tisti trenutek, ko bi prišlo do srečanja in razgovorov z zavezniki.

Ni bil namen uredništva spremeniti smisel. S tem popravkom upamo, da zadostimo resnici, se opravičujemo za hudomušno "konspiracijo" tiskarskega škarta. G. Z. I. pa

prosimo za nadaljno sodelovanje.

Urednik

AVTO CESTA prehod iz Austrije proti Italiji se razvija preko Brennerja in preko Trbiža. Brenner avtocesta je bila gotova pred 30 leti letos julija pa bo izgotovljena avtocesta Celovec-Beljak-Trbiž-Videm. Tako rekoč vse do stare italijansko-avstrijske meje bo ta cesta šla po še nedavno povsem slovenskem narodnem ozemlju. Ko slovenski režim ne more najti denarja za izgradnjo saj glavnih avtocest to je Jesenje-Ljubljana-Zagreb in St. Ilj-Maribor-Ljubljana-Razdrto-Gorica in Koper so nas dokončno prehiteli sosede. Promet, ki bi mogel in moral iti preko Slovenije bo sedaj dokončno uporabljat to novo avtocesto. Slovenija je tako iz perspektive ugodnih modernih potniških vlakov in sedaj avtocesta nedolčeno dobo izločenain izolirana iz srednje Evrope.

MIRKO JAVORNIK

- Pisatelj in časnikar -

Pri pisanju spominskega članka ob 30. letnici smrti prof. J. Kesslerja (umrl 8. 5. 1956) me je 12. maja presenetil z obiskom prijatelj Tine Duh z novico: "VI. Mauko mi je sinoči telefonično sporočil, da je 30. aprila v USA umrl pisatelj in časnikar Mirko Javornik." Dr. Tine Debeljak je popoldne sprejel dr. C. Žebotovo pismo z enakim sporočilom.

Umrl je eden najvidnejših predstavnikov svobodnega slovenskega tiska, bivši glavni urednik Slovenskega doma, sodelavec pri revijah Modra ptica in Dom in sveta, pisatelj izvirnih književnih slovenskih del in prevajalec svetovne književnosti. V kratkih vrsticah nam je nemogoče navesti številnih njegovih del, predavanj, govorov in esejev ter člankov v Slovenski državi, Meddobju, Vrednotah, Glasu SKA, Siju slovenske svobode ter mnogih nastopov v tržaškem in celovškem radiju.

Ko sem ga l. 1937 po nastopu kot vodja podružnice Slovenca in Slovenskega doma v Celju spoznal, je Mirko Javornik že imel sloves odličnega leposlovca in esejista. Že ko mladenič je bil član Pen kluba. Po Javornikovi zaslugi smo uspeli pri KTD, da je pristalo na posebno prilogo za laški, brežiški in celjski okraj. "Slovenski dom" je v letih do začetka vojne imel v teh okrajih naročnike za polovice naklade. Nemška nacistična propaganda je bila na Štajerskem velika. Nihče se ni upal dvigniti glave, "Slovenski dom" pa je z jasno slovensko linijo zmanjševal slovensko stisko, ki se je dan za dnem večala.

Javornikov Črni breg je den prvih slovenskih socialnih romanov. Za časa revolucije je kot urednik Obiska in Črnih bukev potrdil svojo socialno in politično jasnost. Med prvimi je v svojih načelnih člankih obsodil komunistično osvobodilno fronto in njen revolucionarni zločinski načrt. Komunistična levica ga je v mladih letih želela zajeti. Pa jo je kmalu spoznal in se odločno s peresom postavil proti njej. "Slovenski dom" je postal najodločnejši pričevalc protirevolucije, ki jo je KPS vsilila slovenskemu narodu.

Mirko Javornik je ostal do konca vojne zvest orientaciji slovenskega domobranstva. Ko je iz Rima prišlo povelje, da moramo prenehati pisati proti Titu in vladi, uredniki z Javornikom na čelu nismo na to pristali in nadalje razkrinkavali KPS: Člani uredništva smo sodoživljali partizansko izdajo v Noem mestu in na Turjaku, zato nismo verjeli v nove možnosti skupnega nastopa, kakor so ga nam narekovali iz Londona.

Kdor je prebral Javornikov "Potni list" (Meddobje), zgodbo viharne divje noči nekje ob meji, ki danes deli Evropo na dva svetova, je lahko našel odgovor na vprašanje v tujem svetu, kjer je rdeča in sopotniška politična propaganda sramotila slovenski narod in slovensko domobranstvo.

Slovensko ždomstvo bo pogršalo jasne Javornikove

članke o stvarni politični sodobnosti. Javornik je bil videc, ki je s svojo poštenostjo in načelnostjo znal usmerjati svoj delovni krog in z njim vztrajal pri delu za splošni politični blagor v slovenskem občestvu.

Bil je globoko veren. Javornikova leposlovna reportaža "Mož božje volje" (dr. Lambert Ehrlich) potrjuje njegovo zupanje v božjo voljo. Pravi: "Čutil sem njegovo vero v božjo voljo ob neštetih prilikah. Spoštoval sem dr. Ehrliča zaradi njegove skrbi za bližnjega, v njegovi ljubezni do slovenstva, v tisoč različnih dejanjih njegovega svetega, neutrudnega, nesebičnega življenja".

Mirko Javornik je umrl. 50 let je pisal, več kot 50 let se je boril s peresom in časom... za Resnico, pravico in svobodo... Roka mu je otrpnila, pero spodrsnelo, njegovo 50 let kulturno in politično delo za svobodo slovenskega naroda pa je mladim slovenskim zdomskim časnikarjem in publicistom ter književnikom zapustilo vzgled, kako je potrebno ostati zvest do konca aslovenski besedi. V 76. letih življenja se je mnogo žrtvoval, Bog daj, da bi našel posnemovalce med zdomsko mladino! Zmaj ima še nešteto glav... Pero in čas... morata po Javornikovem vzgledu tudi v bodoče biti naše orožje v boju za svobodo slovenskega naroda.

Somišljeniki SDG se klanjamo Javornikovemu spominu s sprošnjo, da ga Bog poplača za vse dobro, kar je ta veliki slovenski duh storil za slovenski narod. Ge.Soprogi in otrokom izrekamo sožalje vsega slovenskega zdomstva in zamejstva.

Jutrov kulturni kritik Božidar Borko je v oceni o Javornikovih publicističnih člankih našel v njem odličnega esejista, s katerim "se incipit historia nova": Javornik je znal ločiti duhove in bil neobziren, ko je s peresom snemal različne politične maske. V tem je bil v slovenskem časnikarstvu edinstven.

Mirko Javornik mi je po Maukovem "državniškem" obisku v Argentini s kartico skoro napovedal svoj obisk. S P. Rantom sva se ga veselila, Mirko Kunčič pa je podvomil, da bo dočkal ta dan. Oba sem spremljal do groba. Mirko Javornik je s svojo smrtjo izpolnil 21. mesto v vrsti pokojnih slovenskih časnikarjev v zdomstvu.

Slavko Skoberne

OPRAVČILO UREDNIŠTVA IN UPRAVE.

Pričujuča številka se je zakasnila iz treh razlogov:

1. Nenadoma smo morali spremeniti tiskarno, dobiti stavca in se boriti z novimi sestavljalskimi stroji (computer preko telefona)!
2. V sredi aprila je urednik moral nenadoma odpotovati v Celovec in Zapadno Nemčijo. V Celovcu je obiskal na smrt bolnega prijatelja in sina, ki je bil v Nemčiji operiran za težko operacijo na hrbtu.

3. Po povratku pa se je sam ponovno znašel trikrat v bolnici z različnimi komplikacijami.

Zato prosimo oprostite zamudi in razumite naš položaj. Za vse - že v naprej pristrčna hvala! Upamo - da se bo tudi uredniku polagoma vrnilo zdravje!

S. D.

...o marksizmu kot edino pravi veri za Slovence - NEKDAJ

"Prešinilo me je jasno spoznanje, da se bo preoblikovanje reda in človeka na Slovenskem moglo izvršiti le s silovito doslednostjo... S Kidričem sem imel dolg razgovor. Skupno sva ugotovila, da je potrebno, da duhovnike, ki začenjajo ogrožati naše. (komunistično) delo, justificiramo po treznem premisleku.. Zarisali smo prve obrise novega sodstva s tem, da smo ustanovili vojaška sodišča z revolucionarnim značajem... Slovenski narod se more iz današnje stiske rešiti le z družbenorevolucionarnim odporom, nikoli pa zgolj z demokratičnimi sredstvi... (Matej Bor) je v pesmi v čast Stalinu podelil očetu narodov kar religiozno potezo. Stalinu je dal patriarhalno podobo Boga očeta, ki je kot duh povsod navzoč, vse vidi in vse ve... Mi kristjani se ne bojimo sodelovanja s komunisti, ker zaupamo v njihovo človečnost... Komunistem je nedvomno prava pot do skladja, poštenosti in resnice. Zame je komunizem religioznejši pojav. To spoznanje daje posebno duhovno globino duhovni dram, ki se začentja odvijati... Zdaj se mi odpira kraljevstvo bivanja... Cerkev in krščanstvo moreta biti v današnji družbi le farizejska. Resnično skladna sama s seboj bosta le v socialistični družbi... Trezno gledanja pravi, da je slovensko utelešenje (?) mogoče le v socialističnem družbenem redu... Socializem in duhovna svoboda sta nujno povezana... In kaj je bolj razumljivo kakor to, da so v političnih in družbenih zadevah prevzeli iniciativo komunisti, ki to svojo pravico jemljejo iz marksizma-leninizma, najnaprednejšega družbenega nauka... (Edvard Kocbek, Tovarišija. Dnevniški zapiski iz partizanstva I: Državna založba Slovenije, Ljubljana 1949, stran 29, 41, 49, 54, 71, 73, 74, 151, 525, 362)... " Ne morem nehati premišljovati o vlogi partizanstva. Premišlujem, in postajam doslednejši. Ne morem več reči samo partizanstvo, reči moram marksizem. Iz svat brezumnega nasilja more (jugoslovanske narode) rešiti le marskizem s svojim revolucionarnim pojmovanjem sile in nasilje..."(Edvard Kocbek, Listina. Dnevniški zapiski iz partizanstva II. Slovenska Matica, Ljubljana, stran 513).

...O Sloveniji brez Jugoslavije

"Te teorije (o neslovanskem izvoru Slovencev, ki jih med drugimi utemeljuje komunistični pesnik in zgodovinar Matej Bor) bi težko bile deležne večje pažnje, če ne bi sovpadale z določanjem novega slovenskega (političnega) stališča, ki ga je priključila v življenje sedanja kriza v Jugoslaviji. Dva politika - predsednik predsedstva Socialistične republike Slovenije Hafner in predsednik Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije Šetinc - sodita, da je njuna republika sicer trdno za Jugoslavijo, ni pa moč izključiti, da se ne bi slovenski narod kdaj utegnil odločiti drugače... Po sodbi priznanega strokovnjaka za zgodovino slovenske zgodovino (in predsednika Slovenske Matice) Boga Gvafenauerja, naj bi se bili Slovenci (1918) res odločili za Jugoslavijo, da bi se ubranili raznarodovalnega pritiska nemških in italijanskih sosedov, toda le za to, da bi svoj narod zavarovali, ne pa da bi se utopili v kako jugoslovanstvo... Slovenski razumniki se pritožujejo nad vedno nasilnejšimi glasovi iz Srbije, ki hočejo Slovincem osporavati njho samosvojost ter hočejo vsako prizadevanje za to obsoditi kot nacionalizem in šovinizem. V Ljubljani menijo, da se začentja velesrbski hegemonizem izpred druge svetovne vojne uveljavljati tudi pod krinko (jugoslovanskega) socializma. Tuji opazovalci so presenečeni, ko v tisku uradni belgrajskih ustanov berejo, da je vztrajanje pri ohranjanju različnih narodnih kultur uredničenje Goebbelsovih (nacističnih) navodil... Slovenski gospodarstveniki sodijo, da ni njiva dežela lahko obstajala kot samostojna gospodarska enota, če bi to le hotela. Ne drži, da bi bila Slovenija odvisna baje od cenenih surovin iz drugih delov Jugoslavije. Naspotno, jeklo iz Bosne mora na primer plačevati skoraj dvakrat dražje kakor tisto, uvoženo iz tujine... Narodno obrambni boj, ki mnoge Slovence še vedno skrbi, je spočel množico nasprotujočih si gesel.

...O istem marskizmu po njegovi zmagi

"V. M., ki je decembra začel z obiski pri meni, je udbovski konfident. Streslo me je in zmedlo, čeprav vsak dan zvem nove žalostne dogodke o nasilju nad človekom (v socialistični Sloveniji). Kaj se bom torej hudoval in pohujševal nad M., saj sem sam prav tak. Kaj naj storim? Ni dvoma, da sem mu povedal stvari, ki si jih udbovci s slastjo zapisujejo, in a si jih je M.: še nalašč garniral (zabelil), da bi se dopadle pasjemu gospodarju. Pravim, da me vse to ne moti, pač pa me vznemirja splošen in vedno bolj učinkovit način takega modernega policijskega ustrahovanja, Niti Italijani niti Nemci niso povzročili takšne človeške škode, kakor je povzročajo satanski načini (komunističnega) ubijanja človekove celote, lomljenje njegove moralne suverenosti, poniževanje njegove osebne resnice, zasramovanje njegove notranjosti, drobljenje njegove zavesti, mehaniziranje

KAJ PIŠEJO DRUGI...

volje in počasnega, temeljitega odtujevanja samega sebi. Ta špijonski sistem obsega samo med Slovinci več deset tisoč ljudi, ubija jim dušo pri živem telesu in hromi najdražje v človeku: nedotakljivo vest, sveto svobodo vesti in duha... Tako kakor zdaj še nisem čutil, da živim v času, ki v njem gospodari satan..." (Edvard Kocbek, zapisi iz poveljnega dnevnika. Nova Revija, Ljubljana, IV-1985, stran 834, 835).

...O Sloveniji brez Jugoslavije

"Te teorije (o neslovanskem izvoru Slovencev, ki jih med drugimi utemeljuje komunistični pesnik in zgodovinar Matej Bor) bi težko bile deležne večje pažnje, če ne bi sovpadale z določanjem novega slovenskega (političnega) stališča, ki ga je priključila v življenje sedanja kriza v Jugoslaviji. Dva politika - predsednik predsedstva Socialistične republike Slovenije Hafner in predsednik Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije Šetinc - sodita, da je njuna republika sicer trdno za Jugoslavijo, ni pa moč izključiti, da se ne bi slovenski narod kdaj utegnil odločiti drugače... Po sodbi priznanega strokovnjaka za zgodovino slovenske zgodovino (in predsednika Slovenske Matice) Boga Gvafenauerja, naj bi se bili Slovenci (1918) res odločili za Jugoslavijo, da bi se ubranili raznarodovalnega pritiska nemških in italijanskih sosedov, toda le za to, da bi svoj narod zavarovali, ne pa da bi se utopili v kako jugoslovanstvo... Slovenski razumniki se pritožujejo nad vedno nasilnejšimi glasovi iz Srbije, ki hočejo Slovincem osporavati njho samosvojost ter hočejo vsako prizadevanje za to obsoditi kot nacionalizem in šovinizem. V Ljubljani menijo, da se začentja velesrbski hegemonizem izpred druge svetovne vojne uveljavljati tudi pod krinko (jugoslovanskega) socializma. Tuji opazovalci so presenečeni, ko v tisku uradni belgrajskih ustanov berejo, da je vztrajanje pri ohranjanju različnih narodnih kultur uredničenje Goebbelsovih (nacističnih) navodil... Slovenski gospodarstveniki sodijo, da ni njiva dežela lahko obstajala kot samostojna gospodarska enota, če bi to le hotela. Ne drži, da bi bila Slovenija odvisna baje od cenenih surovin iz drugih delov Jugoslavije. Naspotno, jeklo iz Bosne mora na primer plačevati skoraj dvakrat dražje kakor tisto, uvoženo iz tujine... Narodno obrambni boj, ki mnoge Slovence še vedno skrbi, je spočel množico nasprotujočih si gesel.

Dosti je na primer govora o pripadnosti Slovenije Evropi, na kar se uradna jugoslovanska politika ne ozira zadosti... Odprte meje proti Zahodu se zde Slovincem življenjsko potrebne. Zahtevajo jih tudi, in ne nazadnje, v imenu enotnega slovenskega kulturnega prostora. S tem mislijo na svojo manjšino v Avstriji in Italiji. Za tem tiči zahteva po večji duhovni svobodi, zakaj v Trstu, Gorici in na Koroškem prihajajo do besede tudi druga mnenja, ne samo socialistična. Nazadnje je že vendar treba priznati, sodi slovensko razumništvo, da socializem ne more imeti nikakršnega monopola v slovenskem duhov-

nem življenju..." (Viktor Meier, Strah pred utopitvijo v Jugoslavijo, Frankfurter Allgemeine Zeitung, 10. februarja 1986).

...O novi himni SFRJ - po starem

"Že nekaj let (kakih 40) se v Jugoslaviji bavijo z uvedbo nove državne himne, ki naj bi izražala sedanjo socialistično in samoupravno stvarnost. Razpisanih je bila celo vrsta natečajev tako glede novega besedila kot spremljajoče glasbe. Javnost pa je vedno znova zahtevala, naj ostane dosedanja himna "Hej, Slovani (po Jugo-ilircih Poljakom ukraden ponarejek njihove "Poljska ni še izginila"). Sedaj pa je Socialistična zveza delovnega ljudstva Jugoslavije podprla predlog komisije jugoslovanske (zvezne) skupščine, naj dosedanja himna z nekimi popravki ostane, tako kot je. Zamenjane naj bi bile besede "Hej, Slovani!" z "Jugoslovani", besede "živi, živi, duh slovanski" pa naj bi nadomestil "duh svobode..." (Katoški glas, Gorica 3. dec. 1985).

...O ustreljenih, a še zmeraj živih

"Ime Mirka Javornika sem si zapomnil po njegovem nenavadno zanimivem zapisu o Kreleževem polemichem predgovoru v Podravske motive (slikarja) Krsta Hegedušiča. Javornikov zapis se mi je zdel objektivnejši od drugih v skoraj vseh časopisih, ker so se takoj odločno opredelili za Krležo ali proti njemu, četudi sem malo vedel o njegovem piscu. Vse to sem povedal Kreftu in ga prosil, naj mi da nekaj podatkov o Javorniku. Kreft je dejal, da je ta "v začetku pripadal nam. Pozneje se je vse bolj oddaljeval, bil zadrt klerikalcev, šel bolj in bolj na desno ter na koncu postal celo fašist. Razvil se je v enega najbolj gorečih nasprotnikov komunizma, od katerega smo imeli dosti neprijetnosti. Med vojno je služil okupatorju, a po osvoboditvi so ga partizani ustrelili... (Vasilije Kaležič, pogovor z dr. Bratkom Kreftom, podpredsednikom Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani ter s tem tudi njenega razreda za zgodovino v belgrajskem tedniku Intervju, 8. junija 1984).

Dragi Vlodo:

Pošiljam obrok za april ter voščilo za vuzem Tebi in vsem naše misliži. Delo je bilo tokrat sitno, v 14 dnevi sem moral prebraviti Kocbekovo Tovarišijo in Listino, vsega blizu 1000 strani, pa še Rebulove Oblake Michigana ter njegove, Pahorjeve in Ošlakove Sledovode drage... Dobro se držil!

Tvoj

To je bil zadnji prispevek našega stalnega dopisnika g. Mirka Javornika: Tokrat ga objavljamo pod njegovim imenom na znanje vsem, ki zanikajo obstoj našega lista in njegovo dolgoletno sodelovanje pri njem. (Urednik)

NAŠE SVETINJE

Spet so tu dnevi spominov na dni, katerih kruto resničnost še po več kot štiridesetih letih ni mogoče razumeti: Po končanih sovražnostih na svetovnih bojiščih je Slovenec moril Slovencebrata, moril v tako velikem številu, da meji, že na sam rododom. Kar daje tej masovni moriji posebno tragiko, je sadistično mučenje nesrečnih žrtev pred smrtjo. Tu ni govora o kakšnem pravnem zasliševanju obtožencev, ampak gre kratkomočno za fizično uničevanje v tako satanski obliki, da mu ne najdemo primere med najbolj divjimi plemeni džungle in niti ne pri krvooločnih zvereh. Komu je to koristilo? Zakaj je bilo to potrebno po koncu vojne, ko so jim zavezniki vendar podarili zmago, katere si sami niso mogli priboriti in je bila smrt vnaprej določena kazen za vsakogar, ki ni soglašal s protinardodno in brezvestno politiko komunistične partije? Če kaj, je to zadnje dejanje potrdilo, da grozote o komunistični zaroti niso bile kakšno propagandno strašenje; da sta imela general Rupnik kot vojaški izvedenec in škof Rožman kot duhovni voditelj slovenskega

naroda, prav, ko sta narod svarišla, da je komunizem največja nesreča za slovenski narod, predvsem pa, da je komunizem še veliko groznejši, kot ga more prikazati še tako vesten opazovalec, in tako opravičila vse tiste, ki so se tej satanski diktaturi našega stoletja uprli. Komunistični voditelji sami najbolje vedo, da je komunistični sistem človeški naravi nesprejemljiv, zato se vedno in povsod zatekajo k drastičnim ukrepom fizičnega uničenja vseh idejnih nasprotnikov. Isto usodo so določili tudi slovenskim domobrancem, ker le pred mrtvimi nimajo strahu za oblast, kar vse je potrdil Tito sam, rekoč: "Naredili smo konec enkrat za vselej. Sodili smo po zakonih, ki smo jih imeli..."

Do tega pa ni prišlo kar čez noč. KP je za svoj nastop izrabila stisko in zmedo vojne. Najprej je z raznimi gesli demoralizirala jugoslovansko vojsko in zvesto stala na strani napadalne Nemčije, ker je to vezala nenapadalna pogodba s Sovjetsko zvezo (Ribbentrop-Molotov Pakt). V tem času je okupatorju vneto ovajala zavedne Slovence in pomagala pri izseljavanju. Šelo ko je Nemčija napadlo Rusijo, je partija na videz spremenila svojo igro, v resnici pa še vedno sodelovala z okupatorjem proti lastnemu narodu. Odklonila je sodelovanje z drugimi ilegalnimi skupinami pri pripravi za nastop proti okupatorju, sama sebe je oklicala za edinega nosilca borbe proti tujcu, obenem pa za narodnega izdajalca proglasila vsakogar, ki partiji ni priznal te samozvane vodilne vloge. Da bo ta oblast zagotovljena tudi po vojni, so začeli z ubijanjem svojih idejnih nasprotnikov, kar je imelo namen narod tako prestrašiti, da jim bo sledil iz strahu, ko jim ni hotel iz prepričanja. Z nesmiselnimi umori Slovencev in draženjem okupatorja je po krivdi KP do srede leta 1942 Slovenija dosegla blizu 2000 žrtev. Med temi so bili politiki, profesorji, duhovniki, učitelji, župani in vplivni kmetje, ki so bili vsi prepričani, da se z nasiljem, krajo in umori ne rešuje naroda. Komunistični agenti pa

so oznanjali, da so potrebne tudi žrtve..." za svobodo slovenskega naroda".

Tedaj je bile mera polna: narod je hotel živeti, zato se je uprl. V skrajni sili je sprejel orožje od italijanskega okupatorja, kar je po mednarodnem pravu dovoljeno za samoobrambo, če okupator ne more ali noče držati reda ali jamčiti osebne varnosti okupiranih ljudstev. Nastale so Vaške straže za varstvo naših vasi. Okupator je z vojaškimi mahinacijami skrbel za ravnotežje nasprotujočih si strani: dovolil je vaške straže, jih oborožil s starimi puškami ter jih zaprl v ograjene postojanke, obenem pa je držal boljše zveze s partizani, jih obveščal o vojaških akcijah ter jih zalagal z orožjem, strelivom, hrano in drugim vojaškim materialom. Ob kapitulaciji so Lahi stopili na stran partizanov in je po padcu Turjaka Kardelj zapisal, da je "...pet tisoč plavo in belogardistov bilo za vedno izbrisanih s slovenske zemlje."

Narod je kljub tem smrtnim ranam še enkrat zbral svoje moči in se zbral na okopih Slovenskega Domobranstva. Za komunistične partizane se je začel divji beg pred voljo naroda, ki je trajal do konca vojne. Samo slepota zapadnih velesil in organizirana zarota mednarodnega komunizma so ta beg podivjanih morilskih tolup ustavili in jih nagradili z zmago, večina borcev za resnično svobodo naroda pa je nasilno vrnjena iz Vetrinja in brez sodbe pobita v Kočevskem Rogu, v okolici Teharja in rugod po slovenski zemlji.

Ne glede na vse to, ali pa prav zaradi tega, bodo imena Vaške straže in Domobranci ostala v slovenski zgodovini vzor plemenitega in svetlega še dolgo potem, ko o veliki laži NOB (narodno-osvobodilne borbe) ne bo ostalo drugega kot osovažen spomin na revolucionarje, ki so pod krinko OF slovenski narod privedli na rob propada.

Vaške straže so pomenile - strážiti naše vasi in mirne ljudi v njih pred "osvoboditelji", ki so iz gozdov prihajali krast, požigati in morili...

Domobranstvo je pomenilo - braniti naše domove in varovati naše družine za boljše dni, spet pred tistimi, ki so s srpom in kladivom napovedovali nove čase, obenem pa jih ni bilo priznati, da bo vse prav in lepo, "če revulucijo preživi samo pet Slovencev pa bodo ti komunisti, ker bo partija tako dosegla svoj namen..." (Kidrič v svojem govoru).

Ko je bila sila in je iz vsakega grma prežala smrt, ko je vsaka misel drhtela od strahu in trpljenja, so tudi nam vse lepše zvenela ta imena. V tistih temnih nočeh, ko se je zdelo, da nas je tudi Bog zapustil, je bil samo v teh imenih dih upanja, rešitve in svobode. Tudi po Vetrinju, ko je bilo vsega konec in na slovenskem nebu ni bilo ne sonca ne zvezde, smo še radi mislili na ta imena, na fante, ki so korakali pod temi gesli in na kri, katero so zastoj prelili za našo svobodo... tudi za mojo in tvojo, dragi nehvaležni rojak, ki že dolgo nimava za greh izdajati to mladost in kri z vsemi nadami in pogledom v bodočnost. Tako smo misliti takrat, ko so nas nadeduti Albionci preganjali iz kraja v kraj in niso vedeli, kaj bi z nami,

ko je bilo nebo in temna noč naša streha in nismo imeli nikogar, ki bi nam dal besedo, kateri bi lahko verjeli ter mirno legli k počitku. Tako smo mislili, tudi še potem, ko smo bili že daleč od slovenske domačije, a še nismo imeli svojih hiš. O domu se v tujini ne govori, pa naj bo še tako razkošno pozidan, ker v sebi ne nosi sladkosti, ki prinaša srečo in blagoslove slovenskega doma. Dom more biti samo tisti srečni kraj, kjer večaš in narediš prve korake, kjer spoznaš materino ljubezen in očetov ukaz, kjer se učiš razločiti dobro od hudega in zrasteš v osebo, ki je za spoznane dobrine pripravljena tudi na žrtve. V obrambo tega doma je stopala slovenska domobranska vojska, zato naš narod ne bo mogel nikoli zbrati kaj večjega, zato je tudi tako strašen zločin pobiti mladost, ki se je darovala za tako svetle ideale.

Potem so prišli za nami drugi, z drugačnimi cilji: nekateri so si samo zaželeli belega kruha, potem ko jim režim, kateremu so pomagali na noge, niti črnega ni dal; bili so pa tudi taki med njimi, ki so se doma nakričali in politično zgradili, potem pa so bili poslani za nami, da nam na tujem govore o "svobodi" doma. Z izpolnjevanjem te naloge nam v resnici zastrupljajo misel na dom in trgajo domoljubne niti, ki z vseh kontinentov iz vseh slovenskih src vodijo preko Karavank in se kot mlada ljubezen vpijajo v vonje in lepoto zemlje, kateri se nismo nikoli odpovedali. Nekateri med nami so tem vabam nasledili in pljunili na grobove v Rogu, v teharskih jarkih in okrog Trbovelj, pod Blegošem in Podutikom, pod Krimom, po notranjskih hribovih, po Goriškem in v okolici Trsta ter po kotanjah našega Krasa tja do Reke. Za skledo leče so se prodali, kot je zapisano v sv. pismu: za obiske in da niso na seznamu tistih, ki še nismo pozabili na svoje pomorne brate.

Letos malo globlje pomislimo na ta imena: Vaške straže... Domobranci... Nič sebičnosti ni v njih, ne želje po časti ne iskanje osebnih koristi, ampak samo služba bližnjemu in žrtvovanje do konca brez misli na plačilo. Kakor v tistih težkih dneh zmede in strahu, tudi zdaj še vedno žarita kot upanje, ki se razdaja obupajočim, zato ni čudno, da ju režim veže z velikim grehom narodnega izdajstva. To zahteva doslednost uradne politike laži, kateri doma že dolgo nihče ne verjame. Ima pa svojo magično moč ustrahovanja v tujini, kjer ljudje ne znajo več misliti s svojo glavo. Ob teh imenih se nekateri umikajo v ozadje in molče, ko bi morali govoriti in braniti resnico. Res je: zrnje je padlo v zemljo, pleve je odnesel veter. V tem svetovnem prepihu ideoloških nazorov so Vaške straže in Domobranstvo napisana z velikimi črkami. To so znamenja velikih nasprotovanj, ki ločijo duhove. Ob teh se bomo spoznali do kraja. Prav je tako in to se mora zgoditi, da bomo ob zori nove Slovenije prosti kužnih tvorov med seboj in brez mečev na obe strani. Morda bomo v zasljepljosti vse junaštvo naše polpreteklo dobe poteptali v blato pozabe in sramote, a prišel bo tudi tisti veliki dan, ki bo razodel vso resnico ter vaške stražarje in domobrince postavil v vrsto junakov, ki so slovenski rod reševali v najtežjih dneh njegove zgodovine. Ne domišljam si, da bi bil vreden doča-

Dragi rojaki, potujete v Evropo?

Na pragu domovine, v središču stare Gorice na lepem drevoredu Corso Italija, vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu: 75 sob s kopalnico, telefonom, radijskim sprejemnikom, barvnô televizijo, mini-barom, klimatizacijo. Najmodernejši komfort po zelo ugodnih cenah: enoposteljna soba \$28.00, dvoposteljna soba \$39.00. Cenjenim gostom so na razpolago hale, konferenčna dvorana, parkirni prostor in hotelska restavracija v začasno ločenem poslovanju. V PALACE HOTELU bo poskrbljeno za vaš čimprijetnejše počutje, dobrodošlico pa vam bo osebno izrekel rojak Vinko LEVSTIK:

DOBRODOŠLI!

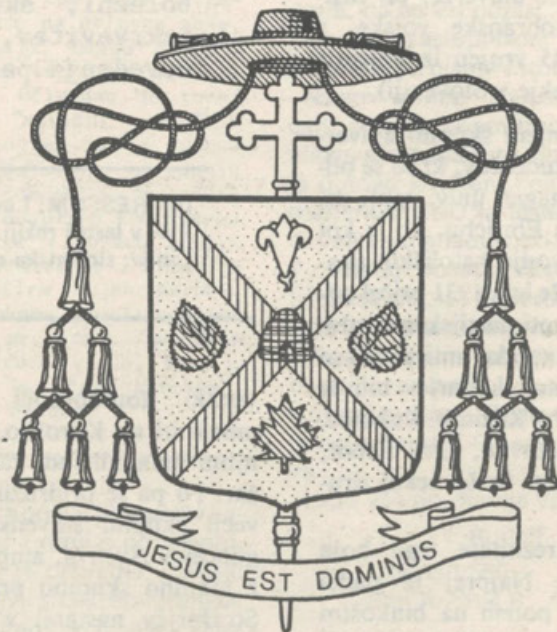
PH-PALACE HOTEL, Corso Italiana 63

34 170 Gorizia-Gorica, Italy; Tel.: 0481-82166; Telex 461154 PAL GO I

kati ta dan, a pričakal bi ga rad, da bi videl ponižanje v očeh tistih, ki niti zdaj nočejo slišati o narodni spravi, ker se boje vstajenjskih zvonov in fanfar zmagoslavja.

Ko bo zgodovina pisala zadnjo besedo, bo verjetno to opravila v nekaj stavkih. Ne bo pa mogla spregledati mučenja in umorov prvega leta revolucije, ki so narod prisilili v obrambo za lastno življenje, pa tudi ne množičnih umorov po vojni, ki so brezpravno klanje izdanih in zvezanih domobrancev, za kar do zdaj še ni bil nihče klican na odgovor. O tem smo že veliko napisali za nas same, zdaj je o tem velikem zločinu za svetovno javnost zpogovoril pisatelj, grof Nikolaj Tolstoj v svoji knjigi The Minister and the

Massacres. Morda bo pa to tisti kamen, ki bo podrl zavese laži ter našim bratom in sestram vrnil čast, ki bo vredna njihove velike žrtve. Slovenci veliko dolgujemo temu svetovnoznanemu angleškemu pisatelju ruskega rodu, ki je slovenski narod tako prikazal svetu, kot bi to ne mogel nihče od nas samih. Mi postavljamo križe, kjerkoli smo, on pa jim je postavil spomenik, ki je za vse celine in za mnoge rodove. Razgalil je izdajalsko vlogo Angležev in zločin komunistov, nam pa, bratje in sestre, čeprav nas je vedno manj in se nam iztekajo leta, je dal nove vere v zmago resnice, obnovljene vere, da tudi na naš slovenski narod še sijje sonce, čeprav je še skrito za oblaki. S.P.

Bishop Ambrozic's Coat of Arms

The shield is divided by a cross in the form of the Greek Chi, the initial of Christ in that language. The field of the shield is gold and the tincture of the cross is red, the colors of red for the humanity and gold for the divinity of Our Lord.

The beehive represents the name of Saint Ambrose, from which the surname Ambrozic is derived, and the lily represents Saint Aloysius.

The two linden leaves betoken Slovenia, where the Bishop was born, and the maple leaf represents Canada.

The motto "Jesus is Lord" is an early Christian profession of faith in the resurrection of Jesus and His universal dominion.

† Inž. Janez Ložar umrl

BUENOS AIRES, Arg. — V nedeljo 6. aprila t.l. je v bolnišnici v Belo Horizonte, glavnem mestu brazilske province Minas Gerais, od možganske kapi zadet umrl inž. Janez Ložar.

Rodil se je 11. maja 1913 — bil bi torej sedaj star 73 let — v poznani ljubljanski družini, lastnici gostilne »Pri kaplanu« med Tromostovjem in Zmajskim mostom v Ljubljani.

Osnovno šolo je Janez Ložar obiskoval v domačem mestnem okraju, nato klasično gimnazijo, kjer je maturiral, na univerzi pa si je izbral elektrotehniško stroko in promoviral za inženirja elektrotehnike.

Po končanih akademskih izpiti je kot inženir dobil zaposlitev v takrat dobro znani tovarni pohišva v Duplici pod Kamnikom in se kmalu uveljavil kot strokovnjak v svoji stroki.

Kot sin katoliške slovenske družine se je že v srednji šoli aktivno udeleževal dela v študentovskih organizacijah, zlasti v Marijini kongregaciji, zanimala pa so ga tudi že druga vprašanja kot npr. gospodarstvo in politika.

V letih, ko je Janez Ložar študiral na univerzi, je Boris Kidrič pričel v slovenski partiji obnovitveno gibanje in je kot izhodiščno točko izbral univerzo. S prikrito komunistično akcijo je komunistična stranka hotela zavzeti postojanke na univerzi in se na njih utrditi.

Na poti do tega cilja je pa zadela na močan odpor takrat sicer še majhne, toda zavedne skupine katoliških akademikov, med katerimi sta takoj od začetka bila brata Janez in Slavko Ložar (Slavko Ložar je diplomiral na pravni fakulteti ljubljanske univerze, bil častnik domobranske vojske, v maju 1945 vrnjen iz Vetrinja in ubit nekje v Sloveniji).

V omenjeni skupini univerzitetnih študentov, ki so se odločili pomagati univ. prof. dr. Lambertu Ehrlichu, ko je kot duhovni vodja katoliških akademikov že leta 1931 pričel odprt boj proti partijskemu vdoru na slovensko univerzo, so poleg bratov Ložarjev bili še Maks Loh, Kazimir Kukovič, Matej Poštuvan, Ciril Žebot, Ferko Cesar in še nekaj drugih.

Delne rezultate tega boja poznamo: Najprej je padel Kukovič, potem na binkoštni torek, 26. maja 1942 pred Cirilovim domom v Streliški ulici v Ljubljani profesor Lambert Ehrlich, po italijanski kapitulaciji pa je septembra 1943 na Škofljici na poti v Ljubljano, ko je šel prosit pomoč za obleganje na Turjaku, bil ubit Ferko Cesar.

Ko so se v začetku maja 1945 vojaško nepremagani slo-

SLOVENCİ VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE

Slovinci!

Kraj izhajanja: Celovec, Ljubljana, Monošter, Trst, Cleveland, Toronto, Buenos Aires, Sydney

št. 1

Na pot

List, ki je naslovljen s klicem, mora imeti za svoj nastanek posebno nujne razloge.

Ti razlogi so:

- * Slovenci smo kot narod ogroženi;
- * o tej ogroženosti ni dovoljena javna obravnava ali je vsaj močno ovirana;
- * na ogroženost ne moremo ustrezno in svobodno reagirati ter ukrepati v skladu z zahtevo časa.

Zgodovinski priložnosti za ustanovitev slovenske države v letih 1848 in 1918 sta bili, kot kaže, samo opozorili, da nas bo prihodnost prej ali slej postavila pred odločilno preizkušnjo: da svoji narodni samobitnosti jasno in odločno pritrđimo — ali pa se nam utegne zgoditi, da bomo izginili iz zgodovine.

Izkušnje iz preteklosti nam govorijo, da je neokrnjena državna suverenost in samostojnost slovenskega naroda edino zagotovilo za uresničenje njegovih pravic. Zato bomo težnji po pridobitvi take nacionalne neodvisnosti posvetili osrednjo pozornost.

Vsi čutimo, da je slovensko narodno telo težak bolnik. Verjetnost ozdravitve pa je toliko večja, kolikor hitreje bo ta bolnik in ranjenec pripravljen izpovedati svojo bolečino in razkriti svoje rane. Zamolčevanje simptomov vodi do napredovanja bolezni, skrivanje ran vodi v neizprosno izkrvavitev, povijanje v nečiste krpe sprenevedanja pa v enako usodno zastrupitev.

Z ozirom na to, da slovensko narodno-politično časopisje tudi na Koroškem kaže le na nekatere rane, tu pač le na tiste, ki nam jih zadaja ozki in nestrpni nemški nacionalizem, skoraj nič pa ne opozarja na notranje rane in razjede, smo se odločili izdajati ta list. Velik del slovenskega časopisja na Koroškem in Primorskem je namreč vse bolj odvisen od boljševistične vladavine v Jugoslaviji, ki bistveno pogojuje in pospešuje duhovno-moralni razkroj v slovenskem narodu, kar ga dela notranje najbolj ranljivega.

List "Slovinci!" smo sklenili izdajati, da bi povzdignili glas čistega narodnega interesa Slovencev, ki jim je narodni obstoj prva javna skrb. In tudi naprej hoče ostati skromen list papirja, da bi lahko ostal neodvisen in nepodkupljiv slovenski glas, kar je njegov pglavitni smoter.

Naša usmeritev je obče-slovenska, demokratična (v smislu pluralističnega parlamentarizma in neokrnjenih osebnih svoboščin) in krščanska v ekumenskem smislu.

Prav zaradi krščanske sestavine v naši usmeritvi ne bomo obsojali oseb, temveč bomo zavračali samo ideje, ki se nam bodo zdele napačne, in dejanja, ki se nam bodo zdela nemoralna ali nerazumna. To nas bo delalo še bolj sproščene za brezkompromisno izražanje resnice, kakršna se nam pač kaže.

List "Slovinci!" bomo izdajali mesečno oz. po potrebi. Vabimo vse rojake, ki se lahko poistovetijo z linijo našega lista, da sodelujejo s predlogi, pripombami, informacijami in lastnimi prispevki.

V maju 1986

Odbor pobudnikov

IMPRESSUM: Lastnik, založnik in izdajatelj, Peter Kassl, Pantzerg. 26/20, 1190 Wien/Dunaj.

Tisk v lastni režiji. Prosimo za darove na Kto. št. 0936-34244/00 pri Creditanstalt, Julius Tandler-Platz, Wien, Austria. Hvala žc naprej!

Linija: slovenska solidarnost, demokratičnost, krščanstvo

venski domobranci morali umakniti na Koroško, se je z njimi umaknil tudi Janez Ložar. Ni pa se pridružil nobeni večji skupini slovenskih beguncev v Avstriji, ampak se je z majhno skupino prijateljev Stražarjev nastanil v nekdanjem Ehrlichovem slovenskem dijaškem domu na Ahacljevi ulici št. 7 v Celovcu. Ta dom je bil zaradi bombardiranja sicer precej poškodovan in brezstanovalcev, zato se je Janez Ložar s svojimi prijatelji z dovoljenjem Ehrlichove sestre Mici naselil v njegovih ruševinah. Z nekaj zasilnimi in naglimi popravili je v začetku

našega begunstva kar dobro služil študentovskim brezdomcem za zasilno zatočišče.

Rajni inž. Ložar je bil eden redkih Slovencev, ki se ni vključil v nobeno emigrantsko skupino za vselitev v neko določeno državo. Kot dober profesionallec je imel več možnosti izbire in zaposlitve. Naselil se je v Braziliji, najprej v Sao Paulo, kjer je bil zaposlen zaporedoma v dveh metalurgičnih tovarnah kot šef vzdrževanja.

Prijalo pa mu ni podnebje, ki je v Sao Paulo zelo vlažno, kar je zelo slabo vplivalo na njegovo vedno močnejšo na-

duho. Zato je leta 1951 sprejel mesto vodje nakupov v državnem podjetju ZEMIG veliko bolj na severu, v hriboviti in suhi provinci Minas Gerais v mestu Belo Horizonte. Tu so mu kmalu priznali njegovo inženirsko diplomo iz Ljubljane. Tudi zaslužek je bil boljši, saj si je kmalu mogel kupiti precej veliko posestvo, kjer je gojil pokrajinske pridelke.

Najel je delavce-domačine, jim sezidal lične, udobne stanovanjske hišice in se zelo čudil, ko so se čez nekaj časa spet preselili nazaj v svoje iz palmovih vej spletene kolibe. Bil je zelo dober gospodar svojim

delavcem in je z njimi ravnal prav po evangelijski zapovedi.

Bil je bister opazovalec dogajanj okrog sebe in tudi v državi. Kadar in kjer je opazil kako pomanjkljivost v državni ali pokrajinski upravi, je takoj pismeno sporočil svoje proteste in pripombe z nasveti za izboljšanje na pristojno mesto: dopisoval si je z ministri in je npr. sedanjemu ministru za gospodarstvo dal nekaj zelo praktičnih predlogov in dopolnitev k sedaj izvajajoči se gospodarski reformi — »plan cruzado«. Nekaj njegovih pripomb in predlogov k tej reformi je dejansko bilo tudi upo-

DEMOKRACIJA POMENI - VMEŠAVATI SE: (Freda Meissner - Blau)

V tistem delu slovenskega tiska na Koroškem, ki prezentira ali povzema mnenja, stališča in ideje nekaterih vodilnih ljudi osrednjih slovenskih organizacij, je mogoče najti nekaj pogledov, trditev in doktrin, ki so tako šokantno v nasprotju z dejstvi, zdravo človeško pametjo, predvsem pa s krščanskim pogledom na svet in z občeslovensko solidarnostjo, da se nam zdi potrebno te ideje argumentirano zavriniti in opozoriti na pogubne posledice, ki bi lahko nastale, če bi te zamislili postale del našega življenja in vedenja.

* Nevmešavanje naj bi bil vodilni princip odnosov med Slovenci v slovenski republiki, v zamejstvu in v svetu...

Povedati je treba, da je doktrina "nevmešavanja" samo uporaba medblokovega načela, da bo vsakdo ostal neoviran gospodar v svojem "lovišču", kot so ga pred desetletjem sprejeli v Helsinkih, na našem majhnem slovenskem območju.

Kaj pomeni doktrina "nevmešavanja" v slovenskih razmerah? Naj bo temeljna zapoved dobremu Slovincu, naj se ne "vmešava" v lastne slovenske razmere? Dosledno po tej zapovedi se ravnajo asimiliranci (narodni izobčenci), ki se dejansko ne ukvarjajo več s tem, iz česar so zrasli, temveč jih zanima samo še veliki svet njihove nove izbire. Kdor daje Slovincem navodila "nevmešavanja", ta jih posredno nagovarja k asimilaciji!

Doktrina "nevmešavanja" pa je nevdružna tudi nasploh kot vzorec človeškega ravnanja v ožji in širši skupnosti. O "vmešavanju" je mogoče govoriti samo tam, kjer si je kdo področje javnih zadev pridržal zase - ali pa se je sam izključil iz kakega področja. "Vmešavati" se je torej mogoče le v popolni diktaturi.

Slovenec na Koroškem, ki izjavi, da se ne želi "vmešavati" v razmere na Slovenskem, se v bistvu nima več za Slovence, temveč zgolj še za slovensko govorečega Korošca ali Avstrijca. V razmerah demokracije in občanarodne solidarnosti je ta pojem torej brez vsakega smisla. Če pa ga kdo kljub temu uporablja, ga smemo sumiti, da se hoče posluževati metod diktature.

Zahteva po "nevmešavanju" pa je tudi v nasprotju z etiko in krščanstvom. Moralno razvit in odgovoren človek bo posegel v dogodke vselej, kadar lahko s tem prepreči zlo ali stori kaj dobrega. Kristijan pa je Samarijan, ki se vselej "vmeša", kadar vidi ležati v jarku ob poti pobitega in oropanega človeka.

Slovenci ne moremo sprejeti dvojnega merila in dvojne morale, po katerih naj bi se na vso moč zavzemali za Južno Afriko in Nikaragvo, v lastne slovenske zadeve pa naj se ne bi "vmešavali"!

* Doslej koledar Družbe svetega Mohorja še ni imel dosti kaj opravka s "Celovskim Zvonom". Letošnja izdaja pa mu je postala nekam sorodna: oba se zavzemata za slovensko politično emigracijo, za nekdanje belogardiste in domobrance... S svojim zavzeanjem za slovenske emigrante v Ameriki resno kvarita odnose s Slovenijo in s tem škodujeta interesom koroških Slovencev... Žebot velja v Jugoslaviji za vojnega zločinca...

Vse do zmage boljšeizma v vzhodni Evropi biti emigrant ni pomenilo biti zločinca. Kako tudi, saj so bili prav komunisti in boljševiski najštevilnejši emigranti. Drugače kot slovenski povojni emigranti, ki se izživljajo zgolj s pisanjem svojih spominov in kvečjemu mnenj, so emigranti komunistične generacije seveda na veliko organizirali prevratno in tudi teroristično dejavnost. Emigranti so bili vsi "klasiki komunizma", torej: Marx, Engels in Lenin. Emigranti so bili Tito, Kidrič, Kardelj, Prežih. Emigranti pa so bili tudi najsvetlejši liki človeške zgodovine. Kaj ni Stara zaveza prepletana z eno samo emigracijo? Kaj ni emigrirala Sveta družina? Niso emigrirali apostoli in evangelisti? In v sodobni Avstriji; mar niso prav tisti veliki ljudje, na katere je danes Avstrija najbolj ponosna, emigrirali pred Hitlerjem? In prepričani smo lahko, da so bili vsi emigranti po vrsti v očeh svojih preganjalcev "zločinci" in "izdajalci". S tem seveda ni rečeno, da človek, ki emigrira, zaradi tega ne bi mogel biti slab, prav tako pa da ne bi mogel biti dober. S tem je samo rečeno, da ni emigrantstvo tisto, kar dela človega slabega ali dobrega.

Marsikdo, ki hodi danes v Ljubljano spraševati, kdo je zločinca in kdo ne, je lahko končal slovensko gimnazijo v Celovcu prav zato, ker velik del povojne slovenske emigracije v Ameriki z velikim altruizmom redno zbira denar za vzdrževanje slovenskih dijaških domov v Avstriji, pa tudi za denarno podpiranje socialno šibkejših dijakov. Kaže, da pri denarju nekateri koroški funkcionarji pozabijo na razdelitev med "matično domovino" in "izdajalsko belogardistično emigracijo". Poseben cinizem je, če se koroški narodni voditelj spozabi tako daleč, da prostodušno pove, da ne ve, kako bi se sam odločil, če bi se znašel v slovenskih razmerah med vojno, a da zanj pač velja sodba, ki jo izreka jugoslovansko politično vodstvo. Zase torej ne ve, kako bi se odločil, natančno pa ve, kako bi se moral odločiti drugi, in da je ta drugi brez možnosti obrambe "zločinca"...

štrevanih.

Vse do smrti je zelo skrbel za svoje nečake, otroke svojega brata Slavka, ki so ga komunisti ubili.

Zelo je podpiral slovenske ustanove in zlasti slovenski zdomski tisk. Bil je naročen na vse slovenske publikacije, ki jih je zasledil kjerkoli po svetu, in jih tudi redno plačeval.

Ker je bil tujec v svoji okolici, bi človek mislil, da ga ljudje niti niso poznali. Pa ga je k zadnjemu počitku spremlilo

nekaj čez sto ljudi; pogrebne molitve je opravil salezijanski duhovnik, kamor je ob nedeljah in praznikih zahajal k maši.

Želimo mu mirnega počitka doma pri Očetu, njegovemu bratu, sestram in sorodnikom pa izrekamo naše občuteno sožalje!

M. D.
(Svob. Slov., 1.5.1986)

P. S: uredništva S: D.:
Ing. Janez Ložar je bil tudi med arhitekti politične študije "Narod sredi Evrope", ki je izšla med zadnjo vojno!

Argument, da nekdo v Jugoslaviji "velja za vojnega zločinca" je lahko resen opomin avstrijskim šolskim oblastem, da preverijo študij prava na avstrijskih pravnih fakultetah. Človek lahko je ali pa ni zločinca - ne more pa za zločinca "veljati". Vsaj ne v pravni državi, h kakršni se priznava celo Jugoslavija. Tega "zločinca po veljavi" je pred leti uradna slovenska oblast povabila na obisk v Slovenijo. Zakaj mu niso sodili za njegove nezasižane zločine? Če pa mu niso sodili, velja (tokrat zares velja po vseh pravnih normah) za nedolžnega. Brelec naj sam ugiba, za kaj utegne veljati funkcionar, ki se tako brezsravno norčuje iz temeljnega pravnega in moralnega čuta v narodu, katerega poštenost so občudovali veliki narodi...

* Ampak naj bo ta sistem kakršenkoli, zavedati se je treba, da nobena narodna manjšina ne more živeti brez dobre povezave z matičnim narodom in v stalnem prepiru z njim...

Kako je mogoče napisati tako sramotno pragmatično stališče, ko se kot Slovenci in kristjani vedno zavzemamo zoper vse nečloveške sisteme kjerkoli po svetu. Gotovo bi tudi Južnoafriška republika v kaki meri podprla koroške Slovence, če bi Slovenci v avstrijskih medijih razglašali, da je pametno imeti s to državo dobre odnose, pa naj vlada tam kakršenkoli sistem že...

Kak politični sistem vlada v slovenski republiki je lahko vseeno samo komu, ki se distancira tako od slovenstva kot tudi od splošnih človeških moralnih norm. To je stališče cinika, ki je sit vsega dobrega in si želi imeti z drugimi le čimbolj neproblematične odnose, pa tudi če bi šlo za zatiranje najslabše vrste. Ta "kakrašenkoli" se more pojaviti izpod peresa "Slovenca", ki mu je slovenstvo samo še vir kake posebne poklicne ali drugačne prednosti, popolnoma vseeno pa mu je, kako živijo njegovi rojaki čez mejo. Če je dober "kakrašenkoli" sistem, potem je bila legitimna tudi Slovenija po slovaškem vzorcu, kakršno so si proti koncu vojne zamišljali nacisti.

Tudi trditev, da nobena narodna manjšina ne more živeti brez dobre povezave z "matičnim narodom" je brez vsake osnove. Kar precej je manjšin, ki kakega "matičnega naroda" sploh nimajo, pa so v svoji identiteti dosti bolj žive in samozavestne kot smo Slovenci na Koroškem. Čigani so ne le brez narodnega zaledja in države zaščitnice (formalno

*Edinost, sreča, sprava
k nam naj nazaj se vrnejo!
Otrók, kar ima Slava,
vsi naj si v róke sežejo,
da oblast
in z njo čast,
ko pred spet naša bota last!*

France Prešeren

je to sicer Indija), temveč njihov jezik skorajda nikjer v svetu nima statusa priznanega jezika, skoraj nikjer ga ne pišejo, še manj poučujejo v šolah - in vendar je prav pri tem ljudstvu stopnja asimilacije najmanjša, njihov jezik pa se brez vsakršnega zaščitnega člana zvesto prenaša iz roda v rod, čeprav so Čigani ne le dvojezični kot Slovenci, temveč v večini primerov obvladajo tri štiri jezike. V principu mora vsaka etnija imeti dovolj razlogov in moči za obstoj v sami sebi, pomoč od zunaj pa je lahko le dobrodošel dodatek, nikakor pa ni mogoče z njim pogojevati vztrajanja v svoji etnični zvestobi. Še posebej nemoralno se zdi pogojevati nadaljnje vztrajanje v slovenstvu s pomočjo od strani tistega dela naroda, ki uživa bistveno nižji materialni standard. Moralneje bi bilo, če bi koroški Slovenci zbirali pomoč za ostarele ljudi v Sloveniji, ki zaradi nesposobnega režima živijo na robu lakote in drugega pomanjkanja!

Nad vse problematičen pa je tudi pojem "matičnega naroda". Prvič je tako, da živi matični narod povsod tam, kjer pripadniki tega naroda avtohtono žive, ne glede na državne meje, ki se v zgodovini nprestano spreminjajo. Danes štejejo Koprčane za del "matičnega naroda", pred vojno pa so bili del "zamejcev" oz. manjšine v Italiji. Očividno je torej ta razdelitev neustrezna. Raba pojma "matični narod" v kontekstu: "...in v stalnem prepiru z njim" pa je sporna tudi politično. Dejstvo je, da niti predstavniki osrednjih organizacij na Koroškem ne stopajo v odnose z "matičnim narodom", kadar si hodijo pruti mozgane na ulico Komenskega v Ljubljano ali kadar se pustijo gostiti v posmeh revnih slojev v Sloveniji, temveč so v takem primeru le v razmerju do določenega režima, ki ne reprezentira nujno naroda, ki mu vlada. In prav tako tisti, ki kakemu protijudskemu režimu nasprotujejo, s tem ne začenjajo prepira z "matičnim narodom", temveč le z njegovo samooklicano vlado, kar je lahko samo dejanje solidarnosti s tem "matičnim narodom", ki teže take vlade gotovo najbolj boleče občuti.

POPRAVEK

(Sprejeli smo kot popravek in to rade volje objavlamo. Kot vidite članek v originalu, so bili naši pomisleki takrat na mestu. Uredništvo).

Dragi gospod Mauko!

V Slovenski Državi (marec 1986) je bil na četrti strani pod naslovom "Po starih tirnicah" objavljen pozdrav, ki ga je udeležencem kongresa Srbskega narod-

nega odbora poslal Slovenski narodni odbor z mojim podpisom. Ta pozdrav je prevedel v srbski jezik in objavil srbski emigrantski list "Beli orao", ki izhaja v Dusseldorfu in mu dodal naslov "Slovinci žele zajednicu sa Srbima". (Primerno pismo bi moramo iti tudi uredništvo "Belega orla" v Nemčiji, op. ur. SD).

Kdor je ta pozdrav mirno prebral, je mogel videti, da v vsem pozdravu ni niti besedice o tem, da bi Slovenci želeli skupnost (zajednico) s Srbi. To je bil samovoljni pristavek omenjenega srbskega lista. V pozdravu SNO

SLOVENCI JELE ZAJEDNICU SA SRBIMA!

PISMO SLOVENAČKOG
NARODNOG ODBORA

Поштована господо,

У име Словеначког народног одбора, који заступа демократски мишлеће Словенце, шаљем Српском националном одбору, приликом прославе која се одржава 28. јуна у Либертивилу, искрене поздраве.

У смислу разговора који сте, у присуству Митрополита Господина Иринеја, имали месецу мају с нашим секретаром (главним) др. Петром Урбанцом, са задовољством примињујемо да су демократе наших народа увек сачували пријатељске односе и желимо да тако буде и у будуће.

Удружује нас заједничка жеља да се народи у Југославији чим пре ослободе комунистичке диктатуре. Желимо да до тих промена у нашој земљи дође на миран и слободан начин и да се наши народи на демократски начин могу одлучити како о облику владавине тако и о међусобним односима.

Надамо се да ће, с обзиром на те тако важне одлуке, чим пре доћи до сложних погледа између свих народних заједница у Југославији, којима на срцу лежи жеља за унутарњим слободама и мирно решење свих питања који се тичу односа међу њима. У међувремену желимо Вама, Вашим сарадницима, и свим слободољубивим члановима Српског националног одбора, истрајност у успеху у раду за заједничку нам слободу.

Буенос Аирес, 12. јуни 1985 година

С поштовањем,

Рудолф Смерсу,

Председник Словеначког народног одбора бивши народни посланик у Парламенту

je bila poleg pozdrava samo izražena želja, naj se narodi Jugoslavije čimprej osvobodijo komunistične diktature in da naj se spremembe v Jugoslaviji izvršijo na miran način in da naj se narodi Jugoslavije na demokratičen način odločijo za novo ureditev države in za ureditev medsebojnih odnosov. - Pripominjam, da je bil podoben pozdrav poslan Hrvatskemu narodnemu vijeću (v roke dr. Mate Meštroviću) in tudi drugim narodnim skupinam. SNO je mnenja, da je koristno in potrebno imeti prijateljske odnose z vsemi narodi Jugoslavije. S takimi

odnosi ni oškodovana slovenska narodna samobitnost, marveč je prav nasprotno poudarjena naša politična samostojnost. Mislim, da ni treba posebej poudariti, da so vsi dopisi, ki jih pošilja SNO zastopnikom narodov Jugoslavije, pisani v slovensčini.

Naslov članka "Po starih tirnicah" (ki je povzročilo uredništvo srbskega lista, op. ur. SD), je gotovo krivičen. Politična usmerjenost SNO je jasna in tudi dovolj znana slovenski javnosti. Po zaslugi vodstva SNO in političnih strank, ki z njim sodelujejo, teče slovenska politika po tirnicah, ki sloni na zahtevi po svobodni, samostojni in suvereni slovenski državi. Zadevne izjave je objavila tudi Slovenska Država...

Lepo Vas pozdravlja Vaš

Rudolf Smersu

Libertad 550
San Andres B., Argentina

CREATE A NEW JOB FOR A YOUNG PERSON AND WE'LL PAY YOU \$1.25 AN HOUR.

**Ustvarite novo delo
za eno mlado osebo
in mi Vam bomo
plačali \$1.25 na uro.**

Podjetje ali kmetija, Vi ste lahko vpoštevani, če nastavite mlado osebo, ki je stara med 15 in 24 leti to poletje. Ta program teče od 14. aprila do 18. oktobra. Zadnjeprošnje sprejemamo do 6. junija. "The Ontario Youth Employment Program je zelo popularen, tako je pametno, če se hitro odločite. So še druge pomembne kvalifikacije. O teh se lahko poučite in dobite tozadevno brošuro in potrebne formularje za prošnje, če kličete brezplačno hotline:

1-800-387-1290.

SUMMER OF '86

Poletno delo za ontarijske mlade ljudi.

Ministry of
Skills Development
Ontario
Minister, Hon. Gregory Sorbara
Premier, Hon. David Peterson

REVOLUCIJA IN VERA Od vsega začetka revolucije so poudarjali da bo vera povsem svobodna. Ta princip je bil tudi vedno poudarjen v vseh 4 ustavah in tudi v republiških. Kako je bilo s to svobodo počasi prihaja na dan. Pred kratkim so v Sloveniji z darovi vernikov zopet sezidali samostan karmeličank. Znano je, da je ta red najbolj strog, sestre so povsem odmaknjene od sveta. O kakšni povezavi s politiko ni niti govora. Ob tej priliki je prišlo na dan: Samostan bosonogih karmeličank na Selu v Ljubljani je bil po revoluciji razlaščen in končno s cerkvijo vred porušen. Odškodnine sestre niso dobili nobene. Sestre so bile razgnane v civilne službe ali na domove. Mnoge so se zatekle v Avstrijo. Šele 1967 so se prve tri sestre vrnile v Slovenijo v neko gospodarsko poslopje blizu cerkve v Mengšu. Še danes 40 let po revoluciji v Sloveniji ne vidiš katoliških sestra v njihovih oblekah. To je dejstvo verske svobode zadnjih 40 let v republiki!

ŽUPNIJSKA HRANILNICA in POSOJILNICA "SLOVENIJA"

Vam nudi razne finančne usluge: Posojila za hiše, avtomobile, potovanja, študij itd. Vaši prihranki pa se obrestujejo po najvišji možni stopnji.

POSLUŽITE SE NAŠE SLOVENSKE FINANČNE USTANOVE!

URADNE URE

na 618 Manning Ave. Toronto Tel.: 531-8475
Torek — sreda _____ 10 a.m. — 3 p.m.
Četrtek — petek _____ 10 a.m. — 8 p.m.
Sobota _____ 10 a.m. — 1 p.m.

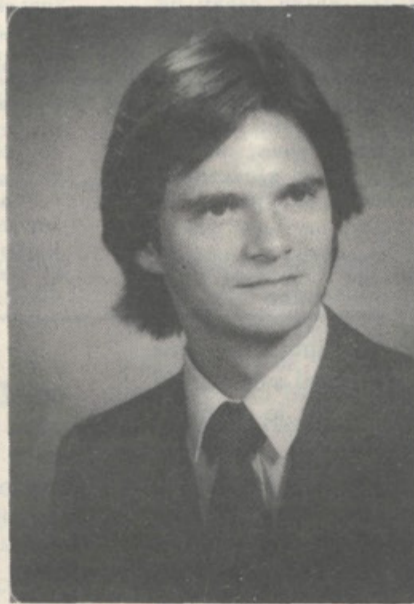
na 739 Brown's Line, Toronto Tel.: 255-1742
Torek — sreda _____ 10 a.m. — 3 p.m.
Četrtek — petek _____ 1 p.m. — 8 p.m.
Sobota _____ 10 a.m. — 1 p.m.

v Hamiltonu pri sv. Gregoriju Velikem Tel.: 561-9952
Vsak petek od 4h do 8h zvečer.

CANEVIN HIGH SCHOOL, ki je poznana kot najboljša High School v Pittsburgu in okolici, je v zadnji številki svoje revije

Alumni Journal objavila sledeči članek

30 maja bo Raymond Planinšič, ki je mnogokrat igral gostom v Tiroler House na svojo harmoniko, promoviran za M. D. Slovenska Država mu iskreno čestita.

CLASS OF 1977 Raymond Planinšič s quest to become a medical doctor has taken him from Pittsburgh to Europe and finally New York City. Ray graduated with honors from Carnegie Mellon University in 1981 with a B.S. in Chemistry. He then spent the 1981-82 school year at the U. of Pittsburgh, teaching and working towards a Master Degree in Chemistry. The years 1982-84 saw Ray enrolled at the Faculte Libre de Medecine in Lille, France. He returned to the United States in 1984 to begin his third year as a Medical Student at Mount Sinai School of Medicine in New York City and expects to receive his medical degree in May of 1986.

Raymond Planinšič = M.D.

Kaj če bi...?

Pred kratkim mi je znanec rekel, da niso vseh slovenskih nesreč krivi Srbi. In to tudi drži. Brez dvoma ne vseh. Pravtako brez dvoma pa vsaj nekaterih.

Osebnostno sem mnenja, da so naredili najbolj usodno napako slovenski politiki sami, ko so od razpadu Avstro-Ogrske popeljali Slovence in slovenski narod v Kraljevino SHS in poznejšo Jugoslavijo. S tem korakom so za vedno preusmerili tok in razvoj slovenske zgodovine.

Seveda pa moramo upoštevati in razumevati takratno vzdušje in takratne razmere. Med južnimi Slovani je bil v tistih časih zelo močan duh "slavizma" ali celo "panslavizma". Južni slovanski narodi so takrat sanjali o nekakem "vseslovenskem" gibanju ali sodelovanju ali pa celo kar združevanju. Rezultat tega sanjarjenja pa se je izoblikoval v eventualno zaželjeno združenje vseh južnoslovenskih narodov v skupno državno tvorbo. Namesto, da bi trezno mislili in narod vodili, so se pa mnogi slovenski politiki enostavno prepustili "panslovenskemu" toku in se vedli "kot je pihal veter".

Ta "panslavizem" je bil pa menda še množnejši med Hrvati kot med Slovenci, čeprav to Hrvatje danes neradi priznavajo.

Rad bi nastavljal vprašanje. Kaj bi bilo, če bi se takrat, ali pa celo pozneje, Slovenci ne odločili za skupno južnoslovensko državo? Kakšna bi bila naša zgodovina?

Kot prvo, najbrž bi ne izgubili plebiscita na Koroškem. Torej, kakih 100.000 Slovencev bi ostalo kot sestavni del slovenskega naroda na skupnem ozemlju. Koroško vprašanje bi ne obstajalo. Zakaj to pravim? Zgodovinski viri pravijo, da je bila mnogim koroškim Slovincem prav odvrtna srbska "ciganska" vojna odločilni faktor, da so se izrekli za Avstrijo. Torej, primer, ko so bili prav Srbi krivi vsaj ene naših nesreč.

Drugo, če smo že enkrat vstopili v SHS in sprevideli, da to nikamor ne gre, zakaj se nismo po streženju in prepoznanju enostavno odcepili od Jugoslavije? Kdo bi nam mogel to preprečiti? Ena takih prilik za secesijo je bila ob atentatu na kralja Aleksandra. Toda naši politiki so vedno iskali rešitve le v sklopu Jugoslavije. Namesto, da je dr. Korošec tratil svoje talente v iskanju "pomirjenja" med Hrvati in Srbi (ki ga pa še celo po 50 letih ni), zakaj se ni posvetil slovenskim vprašanjem? Zakaj ni iskal "slovenskih" in ne "jugoslovenskih" rešitev slovenskim problemom? Kot razumen politik bi vsekakor moral vedeti, da nam Srbi, ki so imeli v rokah vse vodstvo države, takopolitično kot gospodarsko in socialno, ne bodo niti "mogli", še manj pa "želeli" najti predvsem Slovincem zadovoljive rešitve na slovenska vprašanja, na vprašanja ki so bila in so nekatera celo še danes v bistvenem interesu, morda celo obstoju, slovenskega naroda. Naj obrachamo stvari kakorkoli, mnogi bistveni interesi srbskega in slovenskega naroda niso nikdar bili in nikdar ne morejo biti isti in enaki. Omenil sem že izgubo Koroške. Prav isto je bilo menda z izgubo Primorske. Srbski politiki so takrat (ob nastanku SHS) izjavljali, da imajo z Italijo "prijateljske" odnose, seveda na račun primorskih Slovencev. Zopet primer še ene naše nesreče po krivdi Srbov.

Nadaljna prilika za secesijo pa je

bila ob "puču", leta 1941. Tudi takrat nismo nič storili. Če bi se odcepili, bi bila Slovenija mogoče ostala v vojni nevtralna? Mogoče bi nam bila celo prizanešana vojna vihra?

Majhni narodi si namreč ne moremo privoščiti, da bi se ukvarjali s svetovno politiko. Celotna Srbija so se leta 1941 pošteno opekli.

Kot tretje, pa tudi drži, da bi v Sloveniji nikdar ne bilo komunizma, če bi Slovenija ne bila v Jugoslaviji. To trditev bom podprl z dejstvom, da so domobranci proti koncu vojne, Kranjsko skoro popolnoma očistili partizanov. V tistih časih, so, namreč, slovenski komunisti predstavljali le neznan manjšino s katero bi Slovenci sami brez pomoči "bratskih partizanov" z lahkoto obračunali. Sam Kardelj je, po pisanju Djilas, večkrat tiral kako malo ima podpore med Slovenci. Če je kdo, je moral to on vedeti. Torej, ravno Jugoslavija nam je prinesla komunizem. Ne smemo pozabiti, da so imeli, in še imajo, komunisti veliko večjo podporo in zaslonbo med Srbi in med

ostalimi južnjaki, kot med Slovenci. Torej, zopet srbska krivda naše nesreče.

Da pa se ne bom omejil samo na svoje osebne in druge slovenske poglede na Srbe, bi rad dodal kaj pravijo o njih njihovi stoletni sosede, ne prenapeti Hrvati, ampak - Bolgari. V svoji prvi knjigi, "Živjeti - Nedoživjeti", knjižica Hrvatske Revije, München-Barcelona 1982, hrvaški publicist in književnik, Bogdan Radica takole citira (stran 351) bolgarske diplomate: "Vi Hrvati niste poznali Srbov kakor mi Bolgari. Mi smo vedno vedeli, da so oni imperialisti, in da bi nas oni pokorili, ali zlepa ali zgrda. Mi smo vedno pazili na to, da nismo šli v skupnost s Srbi, ker smo vedeli, da bomo povlekli kratko. Oni bi z nami postopali kot z narodom, katerega so osvobodili in nad katerim morajo vladati. Ravnopravnosti v skupnosti s Srbi ni moglo biti." Citat se nadaljuje za skoraj celo stran. Vendar nam gornje dovolj pove. Škoda je le, da naši pretekli in še celo nekateri sedanjí slovenski politiki o gornjih

srbskih zgodovinskih lastnostih ali niso nič vedeli in še ne vejo ali pa sploh o tem niso več vedeti hoteli? Kdaj se bomo naučili?

Torej, kaj če bi...?

Tone Arko

OPOZICIJA: po 40 letih oblasti komunistov in po polomu, ki ga doživlja Slovenija na vsakem koraku, se oglašajo številni disidenti. Posebno živi so razni kulturniki, ki so si edini v povdaru na večjo veljavo in samostojnost slovenskega naroda. Na žalost se še drže režimskega okvira NOB. Še vedno

obstoja zanikanje upravičenosti domobranstva. So pa častne izjeme, ki povsem pravilno dojemajo dogodke iz 1941-45. Mladina, vplivni list slovenskih akademikov in dijakov npr. 7. feb. 1986 v članku Džuli Švige o Prešerenu pride med drugim do zaključka: "Tje bomo najdlji pot, kjer nje sinovi si prosti volijo vero in postavo". Ta "tje" je seveda daljna Argentina. In še: "ko zor zasije na mrličev trope, leže ko ob ajde žetvi ali pšenice po njivah tam leže snopovja kope". Ta verzicer ni raztolmačen, toda nedvomno pisec misli na mrtve junake iz junija in julija 1945.

Prosimo, poravnajte naročnino in s prispevki v tiskovni sklad pomagajte našemu listu za uspešno ohranjanje med nami naše materine besede!

S. D.

RABIES

(STEKLINA)

VACCINATE YOUR PET.

Protect your family. Leash your pet. Avoid strays.

Last year in Ontario 2,150 people were treated for rabies exposure. As a result, the Ontario Ministry of Health is urging all residents to be extremely cautious. Since the disease is fatal to humans as well as pets, anyone who's been in contact with a rabid animal must take a series of shots.

You can protect your family by taking these simple precautions. First, vaccinate your pets against rabies. Second, keep them on a leash. Third, everyone, especially

children, should be taught to avoid strays and wildlife that might carry rabies. Always wear gloves when handling a dead animal. Remember, farm animals can be infected too.

Protect your family and friends by protecting your pets from rabies.

Ministry of Health

 Ontario

Minister, Hon. Murray Elston
Premier, Hon. David Peterson

Pomen Ehrlichove vizije slovenstva za slovenski narodni program

+Univ. prof. dr. LAMBERT EHRLICH
*18. sept. 1878 +26. maja 1942

...Ker je bil slovenskim komunistom pokojni univerzitetni profesor dr. Lambert Ehrlich s svojo „Višarsko idejo“ o rešitvi Slovenije v napoto, so ga pred 4 inštiridesetimi leti umorili, misleč, da bodo s tem krvavim dejanjem zadali smrtni udarec tej za vsestransko ogroženi slovenski narod rešilni ideji.

V svojem sovraštvu in zlobi so šli komunisti še dalje: izkopalni so njegov grob, njegove zemeljske ostanke razmetali v neznano in s tem podlim dejanjem hoteli za vedno izbrisati njegovo ime.

Zmotili so se!

Danes po štirih desetletjih komunističnega suženjstva, snovnega in duhovnega razdejavanja, njegova „Višarska ideja“ o svobodni, duhovno izgrajeni Sloveniji, živi, raste in vedno bolj prepričuje o pravilnosti njegove vizionarne slovenske državne zamisli številne zaskrbljene Slovence v matični domovini, zamejstvu in zdomstvu...

Ko se sleherno leto 26. maja po svetu raztreseni spominjamo mučeniške smrti univerzitetnega profesorja dr. Lamberta Ehrlicha - letos je od onega žalostnega dogodka minilo že 44 let - njegovi učenci tudi z občudovanjem in hvaležnostjo na naših zdaj že redkih sestankih razpravljamo o mnogočem, kar smo v njegovi le nekaj kratkih let, trajajoči družbi, predvsem na predavanjih v akademskem klubu "Straža" doživeli, česar smo se iz njegovih duhovnih misli pred začetkom sestankov, zlasti pa še iz njegovih zgledov naučili in se mnogokrat dejansko učimo še danes.

Najgloblje in vse do danes najbolj vidno sled so v srcih njegovih akademikov iz kluba "Straže", pa tudi velike večine njegovih priložnostih poslušalcev rezala Ehrlichova razmišljanja in razglabljanja o položaju slovenskega naroda na zemlji, katere posestnik, ne pa lastnik je že vse od svoje naselitve v srcu Evrope - naselitve, ki sega vsaj eno tisočletje ali več pred rojstvo Kristusa. Zlasti so nas zanimala njegova razmišljanja o važi vlogi navzočnosti slovenskega naroda v bodoči Evropi. Kajti prof. Ehrlich je bil kot duhovnik prepričan, da Bog vodi ne le usodo poedincev ampak tudi narodov in je trdno verjel, da slovenski narod na svojem koščku Evrope živi po božji odločitvi in mu je zato Bog vključno njegovi številčni in ozemljski neznatnosti namenil posebno poslanstvo v skupnosti evropskih narodov.

Slovensko narodno problematiko je prof. Ehrlich vedno prikazoval in presojal v evropskem in

zato v svetovnem okviru. Preko svoje aktivne navzočnosti med evropskimi narodi bi slovenski narod mogel biti udeležen tudi v svetovni politiki. Evropsko zgodovino je dobro poznal in je iz nje sklepal, da gre zgodovinski razvoj v Evropi nezadržno po poti povezovanja in združevanja narodov oz. držav. Narodno in državno razdrobljena in razkosana Evropa ne bo zmogla dovolj življenjske sile, da bi njene majhni sestavni deli mogli vsak zase, brez pomoči drugega uspešno kljubovati kakršnikoli večji, izven njihovih meja grozeči nevarnosti. Bodočnost in obstoj Evrope bosta zato mogoča le, če bodo evropske države zmogle ostvariti široko povezavo enakopravnih narodnih držav.

V taki organizaciji bodoče Evrope bo mogoča tudi Slovenija kot samostojna in suverena država po obstoječem mednarodnem pravu. Saj je Slovenija že po površnem opazovanju evropskega zemljevida po svojem geopolitičnem položaju kot nalašč določena za tako združevalno funkcijo med evropskimi državami na severu in jugu, na vzhodu in na zahodu. Vse poti v katerokoli smer gredo ravno čez Slovenijo. Če pa bo Slovenija to svojo naravno povezovalno in združevalno funkcijo hotela uspešno izpolnjevati, bo morala ponovno postati to, kar je prenehala biti pred davnimi stoletji, namreč sama svoja, ne le od močnejših sosedov ampak od nikogar na svetu odvisna država.

Morala bo postati samostojen, od nobenega drugega mednarodnega subjekta odvisen dejav-

nik: slovenski narod bo v bodoče moral govoriti v svojem lastnem imenu, ne bo smel zanj govoriti gospodar, ki bi sedel morda na severu, jugu, na vzhodu ali zahodu, v nobenem mestu, ki ne bi ležalo na svobodni slovenski zemlji ali bi kakorkoli bilo odvisno od tuje, neslovenske oblasti.

Toda ta Ehrlichova slovenska bodočnost je bila spričo znanega slovenskega načela zvestobe vsakokratni zapriseženi obstoječi oblasti, ki je po evangeljskem nauku od Boga, tako revolucionarna in za širšo javnost nevarna, za takratne politične voditelje vseh barv pa izdajalska in zato nesprejemljiva, da so jo mogli razumeti in asimilirati le maloštevilni visokošolski študentje, ki jih je prof. Ehrlich ob letnih počitnicah vodil na božjo pot k Materi božji na Svete Višarje, v Julijskih Alpah na italijanski strani meje. Akademska mladina v tem pogledu ni bila polovičarska in ne strahopetna. Vsak, kdor je le površno poznal slovensko zgodovino od srede 19. stol. dalje, je lahko brez posebnega truda prišel do spoznanja, da smo Slovenci od prvega slovenskega narodnega programa pa do t. i. "osvoboditve" oz. "ujedinenja" s Srbi in Hrvti v skupno državo s svojimi narodnimi pravicami nazadovali, izvili smo se iz krempljev nemškega imperializma, da smo takoj padli v še hujšega, srbskega, ki nas je hotel pod prevezo narodne enotnosti oropati naše slovenske narodnosti in nas jugoslovaniti.

Slovenski narod bo v bodočnosti kot narod obstal le, če bo zemlja, ki je že ves čas njegovega življenja njegova domovina, v bodoči ureditvi Evrope postala njen aktivni sestavni del kot samostojna država, ker bo le kot taka na svoji zemlji mogla biti mejnik, ki ne loči ampak druži. To bo njena funkcija v bodočnosti. Da pa bo mogla to povezovalno funkcijo z uspehom vršiti, "hočemo ohraniti in krepiti slovenstvo na zemlji, ki jo ima slovenski narod v posesti, skrbeti za povezanost vseh raztresenih udov slovenske družine, gojiti do najvišje možnosti duhovno in snovno kulturo slovenskega naroda in ohraniti v slovenstvu katolicizem kot njegovo bistveno oznako, (Straža v Viharju, 14. aprila 1938).

Morda se bo kak programsko zakasneli slovenski politik zgrozil ali pa vsaj spotaknil ob trditev, da smo Slovenci po prvi svetovni vojni iz germanskega imperializma kar čez noč zrdsnili pod peto srbskega, ki se je mnogim verjetno zaradi jezika, ki nam je bil bolj razumljiv, zdel po ravnanju nekoliko manj surov, bil pa je zato po svojem namenu in končnem cilju germanskemu enak in še veliko bolj nevaren, ker je prihajal oblečen v obleko bratstva in nam pripovedoval pravljičico o "osvobojenju".

Slovenija je danes po ustavi, t. j. na papirju sicer "suverena narodna republika", pa vključno temu centralna vlada - po zakonu ali brez njega - konfiscira presežke slovenskega gospodarstva in jih odvaja v federalno blagajno za financiranje stroškov in dolgov, ki jih slovenski narod ni naredil, ni od njih imel nobene koristi, pa je zanje solidarno odgovoren.

Tudi jezikovno se Slovenija srbizira. Vedno več je srbščine po slovenskih mestih in vaseh, po federalnih uradih, v prometu, v gostinstvu, v trgovinah, v vojski

je srbščina edino dovoljen jezik. Na vseh mejnih prehodih iz sosednih držav v Slovenijo te navadno neprijazen carinik nahruli v srbskem jeziku, slovenščina je po ustavi sicer eden izmed uradnih jezikov, kar velja za celo državo, pa se ta ustavna določba enostavno ne upošteva, ker gre pač samo za slovenščino. Kako naj bo tudi drugače, če pa celo slovenski partijski voditelji na svojih shodih po slovenskih krajih govorijo najraje srbsko?

Je pa tako ravnanje s Slovenci v državi, ki jim na vsakem koraku poje, da so zdaj bolj svobodni kot so bili kdajkoli poprej, zares čisto navaden inskrajno surov imperalizem, ki z njim močnejši oz. številnejši narod namenoma tlači manjšega, številčno slabšega. Tako so delali nekoč Rusi s Poljaki, med obema vojnama so tako Poljaki tlačili Ukrajince in Litvanec, Čehi Slovence, Srbi Slovence, Hrvat in Makedonce, čeprav so v vseh teh primerih tlačeni narodi po jeziku bili sorodni svojim gospodarjem in so po sprejetih ustavah bili

v vsem enakopravni večinskimi narodom. Med najbolj tlačene narode (med omenjenimi) lahko štejemo ravno Slovence, saj so tudi po zadnji svetovni vojni vključno dejstvu, da je Titova Jugoslavija bila med zmagovalci, ostali razdeljeni med iste štiri države, kot po prvi svetovni vojni. In to vključno toliko opevani in napihovanji NOB!

Profesor Ehrlich je bil doma na Koroškem, na zemlji, ki je pred stoletji bila središče slovenske zemlje. Iz zgodovine je vedel in na lastne oči je videl, kako germanstvo vztrajno potiska severno slovensko jezikovno mejo leto za letom vedno bolj proti jugu. Tudi se je zavedal, da je prvi in proglavitni razlog za to slovensko narodno tragedijo odsotnost slovenskega naroda iz evropske zgodovine, saj Slovenci v Evropi nismo bili navzoči niti s kako po naši narodnosti imenovano teritorialno enoto niti ne s svojim lastnim imenom; nas sploh ni bilo, ker pač nismo imeli svoje lastne države, spomin na našo davno državnost pa je bil že izbrisan iz zgodovinskega spomina evropskih narodov, za slehernega, ki je le količkaj poznal načela in pravila obstoječega mednarodnega prava je bilo jasno, da bo slovenski narod mogla rešiti dokončne narodne smrti le samostojna in neodvisna slovenska država.

Prav zato je takoj, ko je kraljevska Jugoslavija dejansko prenehala obstajati, izrabil za Slovence prvo zgodovinsko priložnost po nastanku te države in vrgel med slovenski narod revolucionarno misel suverene slovenske države v združeni povojni Evropi. Toda ideja je za večino - če ne prav za vse - takratnih slovenskih političnih voditeljev in drugih vidnih osebnosti spričo pravne kontinuitete (po mednarodnem pravu) Jugoslavije veleizdajalska, zgodovinsko zanjo niso našli opravičila, razen tega pa je po prepričanju velike večine bila nedosegljiva in neizvedljiva utopija.

Ehrlichova ideja pa je vžgala mladino, zlasti univerzitetno in še precejšnje število drugih zavednih mladih slovenskih izobražencev. Med temi mladimi akademiki je bilo nekaj takih, ki so v letih Aleksandrove diktature hodili s profesorjem Ehrlichom v poletnih mesecih na romanja k višarski Mariji. Tu jim je ob večje-

rih ob ognju razlagal geopolitični položaj slovenske zemlje in njen pomen za bodočo Evropo. Na njemu lastni način je pozornost študentov obrnil na okolnost, ki do takrat nikomur ni padla v oči: da namreč Marijino svetišče na višarski gori leži na točki, kjer se srečujejo tri glavne evropske narodnostne skupine. S severa segajo v podnožje gore Germani z avstrijskimi Nemci, z juga Slovani s svojim najzapadnejšim narodom - s Slovenci, z zahoda pa romanska Italija. Oba slovenska soseda sta v zgodovini skušala preko slovenske zemlje, ki jima je zapirala pot, drug drugega potisniti čim globlje v sosedovo ozemlje. Slovenska zemlja je vedno bila razlog spora med sedmi, vedno je bila menjalni drobci med odločujočimi. Toda slovenski pradedje so bili modrejši in so na vrhu gore zgradili cerkev, ki naj bi družila v molitvi po jeziku sicer različne, po veri pa enake sosede. S tem so naši predniki svojim sovražnim sosedom hoteli pokazati in povedati, da nimajo proti nobenemu sovražnih namenov, ampak hočejo z vsemi živeti v miru, v dobri sosesčini.

Tako je profesor Ehrlich svojim akademikom razlagal pomen Marijinega svetišča na Višarski gori. S te razgledne točke je Slovenijo mogoče primerjati z velkanskim železniško postajo, kamor prihajajo vlaki z vseh strani in tudi odhajajo na vse strani in tudi odhajajo na vse strani v severno, južno, vzhodno in zahodno Evropo.

Svete Višarje, Marijino svetišče, katerega namen je povezovati samostojne države in državnice bodoče Evrope.

Mejniki, ki ne loči ampak druži! Višarsko slovenstvo!

M. D. Argentina

CENENO OLJE V zgodovini se ne najde večje zlorabe kapitala kot jo je izvedel OPEC leta 1973. Zloraba kapitalizma v njegovem začetku, posebno v Angliji je v primeru z OPEC-om prava igrača. Poleg OPEC-a je največja izvoznica olja Sovjetskega zveza. V cenah petroleja so se Sovjeti obnašali povsem tako kot najhujši kapitalisti. Zahtevali so in dobili najvišje cene tako od svojih satelitov kot od zapada, kamor eksportirajo 2 milijona sodov na dan. SZ je iztržila do dve tretjini deviz iz tega eksporta. Tako so še iztržili 14 bilijonov dolarjev. Ko je sedaj padla cena od 34 na 12 dolarjev za sod in še ko je padla cena dolarju so Sovjeti silno prizadeti. Vsa njihova ekonomija, že tako slaba, je postavljena pred obupne težave. Ko jim zmanjkuje deviz za najnujnejše bo nedvomno posledica ta, da bodo sateliti, še posebno oni izven vzhodnega bloka, silno prizadeti. SZ si bo komaj mogla privoščiti kake nove "osvobodilne" podvige, ko še sredstev za Kubo, Nikaraguo, da o "afriških zaveznikih" niti ne govorimo zmanjkuje tako radikalno. V tej krizi so prisiljeni pokazati socialistično solidarnost države vzhodnega bloka, ki še danes plačujejo petrolej SZ po 28 dol. za sod.

Sloveniam esse delendam

(Komentar)

Znameniti naslov tega pisanja je povzet iz naslova analize notranjega stanja v Jugoslaviji, katero analizo je napisal avtor v domovini, ki seveda ne sme biti imenovan. Uredništvu AD jo je poslal njen naročnik, ki ga urednik pozna in je zato razpravo objavil v celoti. Pripisal je, da avtor želi, naj se objavi v svobodnem zahodnem svetu in prosi za komentarje. Eden takih komentarjev so pričujoče vrstice, katerim naj bi sledile še druge ocene branja in komentarja vrednega članka našega rojaka v domovini.

Najprej zasluži priznanje in pohvalo urednik AD, da je stvar v celoti priobčil. S tem je v svojem listu odprl vrata zelo toplo zaželenim opisom notranjega stanja v stari domovini, ki stvarno iz prve roke analizirajo razmere v domovini in nakazujejo Slovencem v svetu smer, v katero naj obračajo svoja prizadevanja za svobodno bodočnost svojega naroda.

Upati smemo, da se bo nam nepoznani avtor še oglasil, kakor tudi, da bo njegov zgled opogumil še druge dopisnike v Sloveniji in se bo na ta način ustvarilo plodonosno sodelovanje med slovensko emigracijo in narodom doma ter vzel iz jader monopol obveščanja izseljenske javnosti le od strani Slovenske izseljenske matice. Ta je namreč trobilo režimske politike, ki je odgovorna za vse ogromne težave in nevarnosti, ki ogrožajo sam obstanek naroda spričo militantnega jugoslovanskega unitarističnega navala na Slovenijo in njeno delavno in visoko kulturno ljudstvo.

Ta okret zasluži naše toplo priznanje in zahvalo.

Stari rimski državnik Cato je imel navado po vsakem govoru v senatu dostaviti znani izrek: *Ceterum censeo, Cartaginam esse delendam* (Sicer pa mislim, da se mora Kartagina razdejati). To cvetoče mesto v severni Afriki je krepko tekmovalo z Rimom pri obvladovanju takratnega znanega sveta in je šlo Catu močno na živce. Bilo je res pozneje porušeno do tal, da je zginilo s površja zemlje.

Pisec iz Slovenije mora torej gledati na napeto razmerje med Srbijo in Slovenijo s prav znatno zaskrbljenostjo, ko daje svojemu članku takšen pomemben naslov. Moram pa priznati, da je njegovo pisanje odlično, precizno in stvarno, njegovi argumenti prepričljivi, njegovo sklepanje logično in pravilno, ko konča razpravo z naslednjo ugotovitvijo:

»Ker centralistično jugoslovansko (bolje: srbsko, moja op.) državotvorje ne v predvojnem in ne v povojnem primeru ni izkazalo potrebne konstitutivne moči in ni moglo obvladati ne združevalnih ne razdruževalnih potekov (procesov), je takorekoč obsojeno na eno samo orožje: na razdiranje in motenje vsake drugačne gradnje.«

Ta zaključna definicija sedanjega položaja v Jugoslaviji se mi zdi povsem točna. Slovenija upravno, kulturno in zlasti gospodarsko daleč nadkrijuje Srbijo, a nima politične

moči, da bi svojo gradno uveljavila v območju celokupne države, radi česar jo Beograd kot središčna politična moč stalno šikanira, gospodarsko daleč preko mere izkorišča in načrtuje, kako bi Slovence narodnostno z unitaristično asimilacijo uničil (*esse delendam!*). Najzgovornejši dokaz za to resnico so razpita »jedra«, za vzgojo mladine po šolah, v smislu katerih naj bi se slovenski jezik postopoma pretopil v nekakšno jugoslovansko (recite srbsko) slovensko kulturo pa bi hiral in siromašila in končno umrla naravne smrti.

Stvar je resnično silno resna in zahteva napor vseh moči vseh zavednih Slovencev doma in v zamejstvu in na tujem, da se načrt razkroja slovenskega naroda ustavi in uniči. Takšna enotnost v srcu in dejanju je neobhodno potrebna, ker organizirane opozicije zoper nakane srbskih (tudi hrvatskih?) komunistov v sedanjem zunanje- in notranjepolitičnem položaju absolutne dominacije komunistične partije ni mogoče ostvariti, zunanji svet pa, tako na zahodu kot na vzhodu, je zadovoljen z obstoječim stanjem iz znanih strateških razlogov in nasprotuje vsakemu poskusu notranje preobrazbe, ki bi utegnila ogrožati »unity« Jugoslavije. Odkar pomnim, ni noben ameriški predsednik pozabil »aglasiti, da je Amerika »for the independence and unity« Jugoslavije.

Na pomoč svobodnega sveta torej ni računati. Kaj pa bratje Hrvati? Nekako čudno se obnašajo do Slovencev (spomnimo se Bijelicevega pisanja o materi in hčeri v zagrebški *Borbi!*) dasiravno tudi oni čutijo na lastni koži pritisk iz Beograda. Ali spet puščajo Slovence na cedilu v življenjsko važni narodni zadevi, kot so jih pustili v ustavnih borbah v prvi Jugoslaviji? Če upajo, da jim bo do realizacije njihove zahteve po lastni državnosti pomagal svobodni svet, so v bridki zmoti.

Kako torej zbrati in aranžirati lastne slovenske sile za reševanje naroda v veliki stiski?

Kako je s slovensko Cerkvijo, ki je poleg partije in komunističnih satelitskih organizacij edina organizirana enota z ogromno duhovno potenco? V preteklosti je prav Cerkev reševala in ohranjala narod ne samo versko, marveč tudi nacionalno. Ali danes to poslanstvo izpolnjuje v zadostni, zadovoljivi meri?

Upreti se odločno, iz verskih

razlogov drsenju v jugoslovanski unitarizem, ki s svojo versko mešanico pravoslavja, katolištva in mohamedanstva nujno vodi v verski indiferentizem, je njena sveta dolžnost. S takim uporom bo reševala narod sam pred utopitvijo.

Kaj pa vodilna plast slovenskega dela partije? Tisti veljaki namreč, ki držijo v rokah ključne, politično odločilne položaje, kakor je zastopnik Slovencev v kolektivnem predstvedstvu federalne republike v Beogradu, predsednik slovenske republike, predsednik SZDL, predsednik slovenske vlade in tako naprej. Oni imajo možnost uradnega ukrepanja in nosijo zato veliko odgo-

vornost. Ali so prej Slovenci ali prej komunisti? Če so prej drugo, se razlikujejo od Srbov in so izdajalci naroda za ceno visokih korit. Stanje razmer zahteva, da se odločno uprejo načrtnemu raznarodovanju svojih rojakov skupno s Cerkvijo in vsemi zavednimi Slovenci.

In Slovenci v diaspori, za mejami in v širnem svetu razkropljeni? Tudi ti so poklicani doprinesiti svoj delež na svoj način in s svojimi sredstvi. Predvsem z gojitvijo narodne zavesti, s tiskom, narodno-kulturnim delom in tesnimi stiki s sorodniki in prijatelji v domovini.

Sedanji trenutek zahteva od nas vseh, da odrinemo na stran, kar nas ločuje in slabi ter nastopimo složno kot en mož v obrambi slovenskih narodnih svetinj, katerim grozi uničenje. *Sloveniam esse delendam* je krik iz domovine, ki ne sme pustiti ravnodušnega nikogar, po čigar žilah še polje slovenska kri. Le vkup, le vkup... !

L. P.

V ISTIRSKIH PREMGOVNIKIH blizu Labina so 31. januarja t. l. rudarji pričeli s stavko: za 60 percent višje plače od dosedanjih. Oblasti so priznale njihovo zahtevno, žeprav jim ni jasno, odkod bodo vzele 540 milijonov dinarjev za ta povišanja rudarskih plač. S tem povišanjem bi se rudarske plače izravnale s plačami v elektroprivredni (elektrogospodarstvu), ki mu istrski labinski rudniki dobivajo 90 percent premoaga za obratovanje. Toda elektroprivreda - v nasprotju z rudniki - obratuje z izgubo.

PROTI KONCU LETOŠNJEGA januarja so pričeli graditi predor pod Karavankami. To je po vrsti drugi predor, pomeni najvarnejšo in najkrajšo zvezo med Slovenijo in sosednjo Avstrijo. (Prvi predor je pod Ljubljem). Predor gradita obe drželi skupno in bo na slovenski strani dolg 3.5 km, vhod vanj bo na Hrčišci pri Jese-nicah.

Ijani. Napravil je izpit za profesora verouka in ga poučeval na prvi ženski realni gimnaziji na Poljanah, v Lichtenurnu in na Trgovski šoli. Obenem je bil zvezni asistent Katoliške akcije za dijakince in visokošolske ter duhovni vodja Društva sv. Marte.

Leta 1945 je odšel v begunstvo. 31. maja 1945 je za župnikom Alojzijem Košmerljem prevzel dušnopastirsko službo v taborišču Moniga pri Trevisu. Dne 1. avgusta 1945 ga je škof Rožman imenoval za delegata ljubljanskih duhovnikov, kar je trajalo do odhoda v Argentino. Svoje vernike je iz Moniga spremljal v Servigiano in Senigallio in srednji Italiji. Vsa taboriščna leta je tudi poučeval verouk v srednji šoli.

Leta 1948 je prišel v Argentino. Nastanil se je kot hišni kaplan v župniji sv. Julije v Buenos Airesu, od koder je po navodilu buenosaireskega kardinala Jakoba Alojzija Copella in v dogovoru z msgr. Janezom Hladnikom, dušnim pastirjem predvojnih slovenskih izseljencev, začel z versko organizacijo novodošlih rojakov.

Kot delegat je vodil dušno pastirstvo za Slovence v Argentini. Se posvetoval s krajevnimi škofi, kjer delujejo izseljenski duhovniki, pa tudi z drugimi, če je to zahtevala služba, glede vsega, kar je zadevalo duhovni blagor rojakov. Povezoval je slovenske dušne pastirje. Se z njimi posvetoval. Delal načrte. Z eno besedo: skrbel je za dušni blagor slovenskih vernikov v Argentini. To službo je vršil deloma sam, deloma pa po drugih dušnih pastirjih. V ta namen je obiskoval pesamezna verska središča, teh je sedaj sedemnajst, vodil je skupne verske slovesnosti, izdal »Oznanič« in »Duhovno življenje« in drugi verski tisk, poučeval v Slovenskem srednješkolskem tečaju, obiskoval slovenske osnovnošolske tečaje, deloval v različnih organizacijah, se udeleževal sej argentinskega katoliškega odbora.

Nemalo skrbi mu je povzročala Slovenska hiša, katere graditelj je bil. Njena zgodovina sega od cvetne nedelje 1954 pa prav do danes.

V cerkvi Marije Pomagaj je dan za dnem maševal. Ob nedeljah je tu razlagal božjo besedo, mesečno posebej še mladini in članstvu Katoliške akcije. Ob velikih praznikih je bilo tu zbrano »vse slovensko občestvo«.

Ni manjkalo pa seveda drobnega dela. Stevilni bolniki po Capitalu in v različnih predelih Velikega Buenos Airesa, pogosti pogrebi, šolske maše po različnih krajih in dnevna reševanja številnih problemov.

V nedeljo, 8. julija 1984, je daroval v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši, ki mu je bila zelo draga, svojo zlato mašo. Ob petdesletnici njegove duhovniške službe smo vsi iz srca zapeli: Tebe, Boga hvalimo! Zahvali pa smo dodali prošnjo: Ohrani ga, Gospod, po Mariji Pomagaj še mnogo let!

Bog mu je podaril še malo manj kakor dve leti. Sedaj pa ga je poklical k sebi, da bo v Bogu gledal na nas in z božjo ljubeznijo spremljal slovensko skupnost v Argentini.

OZNANILO

Leto XXXVIII

Peta postna nedelja, 16. marca 1986

Štev. 16

Zalost med Slovenci v Argentini

Odšel je naš skrbni pastir

Umril je msgr. Anton Orehar, delegat slovenskega dušnega pastirstva

Na prvi petek, 7. marca, ob petih popoldne je umrl v eni izmed mendoških bolnišnic msgr. Anton Orehar, delegat za slovensko dušno pastirstvo v Argentini.

Nad dvajset let je bolehal za sladkorno boleznijo. Dolga leta jo je krepko zmagoval. Pred dvema letoma je daroval zlato mašo, nato pa je vidno hiral. V januarju letos je odšel s šolskimi otroki v kordobske hribe, tam jim je dnevno maševal in pridigal. Ob koncu januarja je obiskal še Slovence v Rosariu. Utrujen se je vrnil domov. V februarju je po stari navadi na prvi petek šel na Pristavo, kjer je imel sv. uro. Dne 21. februarja pa je na željo dušnih pastirjev odšel z g. Jožetom Hornom v Mendoza. V tamkajšnji bolnišnici, kjer mu je v vseh ozirih stal ob strani g. Horn, so zdravniki vse storili, kar je pač možno. Njegovo zdravstveno stanje se je iz dneva v dan spreminjalo. Za upanjem je prišla zaskrbljenost. Dne 7. marca zjutraj je prosil še za sv. zakramente, nato se je začel smrtni boj. Ob 16. uri je izgubil zavest, čez eno uro pa je umrl in tako odšel k Bogu, ki mu je zvesto služil kot Kristusov duhovnik malo manj kot 52 let.

Msgr. Anton Orehar, delegat za slovensko dušno pastirstvo v Argentini, se je rodil 13. junija 1910 v va-

si Predoslje pri Kranju, očetu Blažu in materi Mariji, kot zadnji izmed devetih otrok.

Ko je v Predosljah dovršil pet razredov ljudske šole, so ga stariši poslali v kranjsko klasično gimnazijo. Maturiral je leta 1929. Še isto leto je vstopil v ljubljansko bogoslovje in je na teološki fakulteti leta 1934 dokončal študije. Dne 8. julija 1934 ga je ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman posvetil v duhovnika. Teden dni nato je daroval v farni cerkvi sv. Siksta v Predosljah novo mašo.

Kot kaplan je deloval štiri leta najprej v Mengšu in nato poldrugo leto v St. Vidu pri Ljubljani. Leta 1940 je postal stolni vikar v Ljub-

Naš urednik postal uradno malteški vitez!

Urednik našega lista g. Vladimir Mauko je bil 24. maja uradno sprejet na posebno slovesnosti v ukrajinski katoliški cerkvi. Obrede je opravil ukrajinski uniatski škof preč. I. Borecki. Dobil je mednarodno odlikovanje z naslovom "Sovereign Order of Saint John of Jerusalem" in tako postal član Malteških viteзов s pravico uporabljanja naslova Chevalier pred svojim imenom in oznako O. S. J. Čestitamo našemu glavnemu uredniku za čast, ki ga je doletela. Tistim, ki je ta organizacija nepoznana, je v njegovi izkaznici oznaka Malteških viteзов kot: "A chivalric and hospital order dedicated to help in the need." Na obeh slikah vidimo, ko Prior of Canada g. J: Frenco Combo, O. S. J. s pomočjo drugih višjih funkcionarjev sprejema našega urednika med malteške viteze. Malteški vitezi so bili ustanovljeni okrog leta 1050. Letos so bili sprejeti naslednji kandidati:

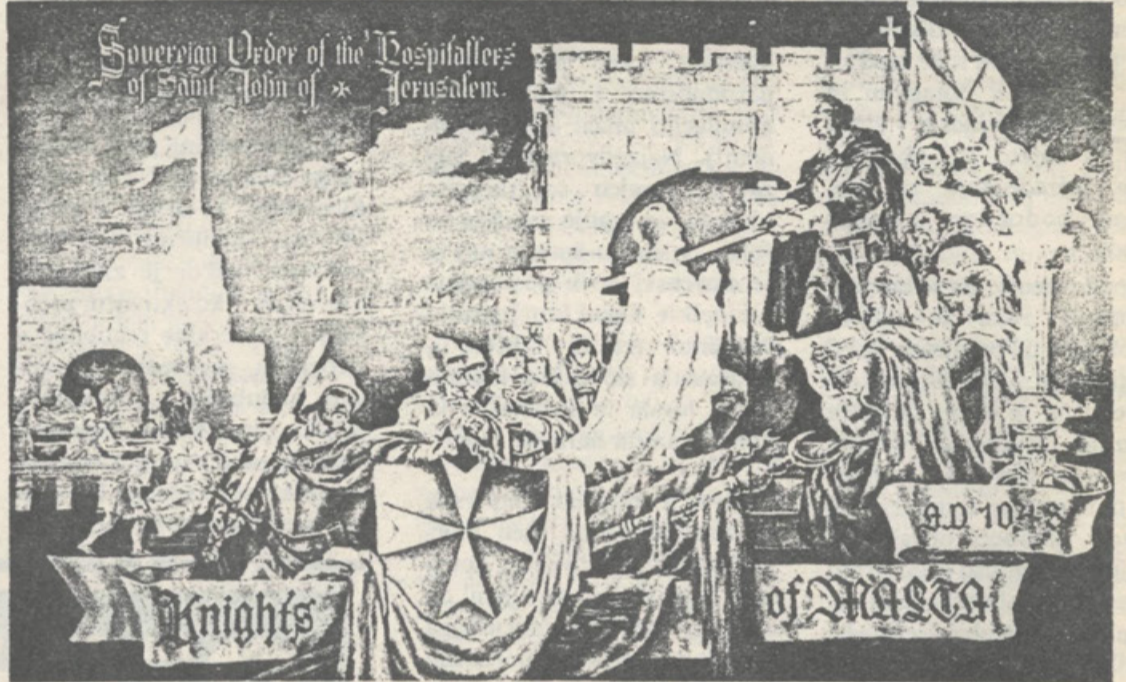
- Chev. J. Domonko, O.S.J. Chev. B. Tanti, O.S.J.
- Chev. H.T. Sanders, O.S.J. Chev. Nob. C. Frenco Combo, O.S.J.
- Chev. J.S. Sanders, O.S.J. Chev. V. Mauko, O.S.J.
- Chev. G. Koubis, O.S.J. Chev. J.D. Herrick, O.S.J.
- Chev. G. MacGregor, O.S.J. Chev. Nob. A. Azzopardi, O.S.J.
- Chev. J.M. Oostrom, O.S.J. Dame B. Sanders, O.S.J.

Grand Priory of Canada Sovereign Order of Saint John of Jerusalem

THE KNIGHTS HOSPITALLERS OF THE SOVEREIGN ORDER OF ST. JOHN OF JERUSALEM

* Knights of Malta *

KNIGHTS' PRAYER

For all those who profess affiliation with the Sovereign Order of Saint John of Jerusalem, Knights of Malta is the Prayer:

'Lord Jesus, Thou has seen fit to enlist me for Thy service among the Knights of St. John of Jerusalem; whose members are hated by the wicked and many of those who believe themselves to be Christians.

'I vow, under the standard and ensign of my father's house, to wear the Maltese Cross so that God may protect me by this outer sign, by faith, work, and obedience, and guard me against the evil powers of the devil in this world and in the world to come, in body and soul, with all my Christian benefactors.

'I humbly entreat Thee through the intercession of St. John the Baptist, and all the Saints and martyrs of our history, to keep me faithful to the good works and traditions of our Order.

'Be it mine to practice and defend the Christian doctrines against all the evil designs of Satan and his servants; against all enemies of Christian religion and culture; be it mine to practice charity toward my neighbors, especially the poor and afflicted.

'Give me the strength and courage I need, to carry out this my resolve, learning ever from Thy Holy Gospel, a spirit of deep and generous Christian devotion, striving ever to promote God's Glory, the world's peace, and all that may benefit and perpetuate the Order of St. John of Jerusalem. Amen.'

R.No. CA-0553/85
V.V.B. Mauko

Degree Grade	Knight of Grace
Function Function	Missionary Knight
Home Domicile	148 Tamworth Road Willowdale, Ont. M2N 2P5 Canada

Roberto H

Chev. Vladimir V.B. Mauko, O.S.J.

The holder of this I.D. card has also been honourably dubbed with the academic accolade and laureate

Cum Laude

In recognition of his devotion to the ideals of Chivalry and the principles of KNIGHTHOOD

Thorleifur Wilhelmsen
Authentication officer under the Great Seal

